Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 228 (13.490).
6 ОКТЯБРЬ 1966 йил
ПАЙШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати, Бўз районидаги «Партия XX съезди» колхозининг механизатори Маннон Жалолов бултур ўз колхозида ва Андижон областидаги биринчи бўлиб хўжаликларда машинада 340 тонна пахта терди. Бу йил эса бундан ҳам кўпроқ пахта териш учун курашяпти. Ҳар куни «зангори кема» бункеридан 9-10 тоннадан «оқ олтин» тўкяпти. Ўртоқ Маннон Жалоловнинг ҳозиргача терган пахтаси 150 тоннага етиб қолди.

Шеробод районидаги «Янгиобод» совхозининг механизатори Жўрақобил Жумаев ўз агрегатини шитоб билан ишлатиб, теримда ҳар йилдагидек бу йил ҳам юксак меҳнат унумдорлигига эришяпти. Чунки у мавсумда машина бункеридан 250 тонна пахта тўкиш ҳақида сўз берган. Ваъдасига вафодор йигит машинанинг қувватидан тўла фойдаланиб, ҳозирнинг ўзидаёқ 180 тоннадан ортиқ пахта тўкди.

Ленинград районидаги Киров номли колхознинг кўп минг килограммчи теримчиси Ўлмасой Деҳқонова кўп ва тоза пахта териш соҳасида барчага намуна кўрсатяпти. Чевар теримчи мавсумда 20 тонна пахта териш мажбуриятини олган. У ҳар куни ҳирмонга 300-360 килограммдан «оқ олтин» териб тўкяпти. Ўртоқ Деҳқонова ҳозиргача терган пахтанинг миқдори 10 тоннадан ошиб кетди.

Пахта далаларида

Самарқанд районидаги «Ленинизм» колхози давлатга сут сотиш планини ошириб бажарди. 1010 центнер сероғилли сут тайёрлади. Колхоз чорвадорлари Улуғ Октябрнинг 49 йиллигига давлатга яна 50 тонна сут сотиш билан нишонлашга қарор қилдилар.

М. Янгибоев.

СУРХОНДАРЁ. Денов районидаги «Ғалаба» колхозида пахта терими жадал суръат билан олиб борилмоқда. Хуррам Тоғаев, Обод Тўраева, Ашур Сатторова, Ашур Хуррамов каби меҳнатсеварлар кунлик терим нормасини уч баравар ошириб бажаришяпти.

С. Амиров.

СИРДАРЁ. Герман Титов номли совхоз далаларида 138 та «зангори кема» жавлон уряпти. Наимиддин Рашидов, Қувондиқ Абдураззоқов, Шовкат Шокаримов каби даргалар ҳар куни 8-10 тоннадан пахта терилмоқда. Гулистондаги «Гулистон» совхозида ҳам машина терими кун сайин кучайтирилмоқда.

Д. Урингбосаров, Ю. Абдуалимов.

АНДИЖОН. Чуст районидаги Калинин номли колхоздаги Раҳмиддин Абдуназаров бошлиқ бригадаси гектаридан 35 центнердан пахта топширишни мўлжаллаган. Ҳозиргача давлатга 128 тонна «оқ олтин» сотилиб, йиллик план 74 процент бажарилди.

Т. Алиасқаров, Р. Абдусамадов.

ҚАШҚАДАРЁ. Ўртоқ Усар Холмуродов бошлиқ бригада Яккабоғ районидаги Калинин номли колхозда илғор ҳисобланади. Тўлган Очилова, Тўхта Умарова, Ойдин Боймуродова каби чевар теримчиларнинг баракали меҳнати туфайли бригада ҳар куни планнинг 4-5 проценти миқдорида пахта терилмоқда.

Х. Ахмедов, П. Ражабов.

МАШИНА ТЕРИМИГА ЗЎР БЕРАЙЛИК

Пахтамиз бугунгача икки миллион тоннадан ошиб кетди. Республикамизнинг азамат пахтакорлари катта довонни муваффақият билан босиб ўтиб, охирги маррага интилмоқдалар. Қашқадарё, Тошкент областлари пландаги пахтанинг тўртдан уч қисмига яқинини топшириб қўйдилар. Ўнлаб район ғалаба қучиш арафасида турибди. Маррага етган колхоз ва совхозлардан келаётган рапортлар кундан-кун кўпаймоқда.

Октябрь — пахта йиғим-теримида ҳал қилувчи ой. Бу ой ичида даладаги ҳосилни асосан йиғиштириб олиш пахтачилик тараққиёти, давр, вазият тақозоси талаб этаётган масала бўлиб қолди. Эндиликда, йиғим-теримни узоқ муддатга чўзиб юбориш ишчи кучини, харажатларни ортиқча сарфлашга, маҳсулот таннархининг қимматга тушишига, пахтанинг нобуд бўлишига, ниҳоят, келгуси йил мўл ҳосилига тайёргарлик юзасидан кузги ишларнинг бажарилмай қолишига сабаб бўлишини ҳамма чуқур тушуниб етган. Бинобарин, ҳозирги кунларнинг энг муҳим вазифаси барча куч ва эътиборни ҳосилни тез суръатлар билан йиғиб-териб олишга қаратишдан иборатдир. Бу соҳада айниқса, терим агрегатларидан тўла ва унумли фойдаланиш, ҳаво очиқ кунларда барча машиналарни икки сменада ишлатиб, улар билан кўп-кўп пахта териб олиш учун қаттиқ кураш олиб бориш лозим.

Йиғим-теримни машиналаштириш пахтачиликни комплекс механизациялашнинг муҳим звеносидир. Бу соҳа тобора ўз мавқеини эгалламоқда, ажойиб фазилатини намойиш қилмоқда. Машинага чиндан ихлос қўйганлар, уни ардоқлаётганлар, талабига лойиқ иш тутаётганлар механизация ёрдамида мўл ҳосил етиштиришда қанчалик ютуққа эришган бўлсалар йиғим-теримда ҳам катта муваффақиятни қўлга киритмоқдалар. Терим машинаси чиндан ҳам пахтакорнинг мададкоридир. У йиғим-терим муддатини қисқартириш, оғир қўл меҳнатини камайтиришда бебаҳо кучдир.

Ана шу қудратли кучга таянган область, район, колхоз ва совхозлар пахта йиғим-теримида пешқадамлик қилмоқдалар. Улар машинада қанча кўп пахта тераётган бўлсалар, маррага шунчалик тез яқинлашмоқдалар. Буни сводкаларга назар солган ҳар бир киши дарҳол пайқаб олади. Бир район суръатни бугун кечагидан оширган бўлса, бунда машина терими катта роль ўйнаганини кўрамиз. Пахтачилик тарихи илгарилари йиллик план бир ой мобайнида бажарилганини жуда сийрак учратган. Ҳозир эса 10-15 иш кунида ғалаба рапорти берган йирик бригадалар, ҳатто хўжаликлар кўп. Улар йиғим- теримни фақат машиналар гарданига юклаш туфайли шундай ютуқларга эришаётирлар.

Терим машинаси ўзининг афзаллигини узил-кесил намойиш қилди. Унга ишончсизлик билан қарайдиган, унинг қудратига тан бермайдиган киши ҳозир бўлмаса керак. Лекин, машиналар кучидан тўла фойдаланишда бепарволик, масъулиятсизлик кўрсатаётган одамлар йўқ эмас. Бундайлар машина теримини яхши ташкил этмай, йиғим-теримнинг сунъий равишда кечиктирилишига сабаб бўлмоқдалар. Шеробод районида терим машиналари тўла қувватда ишламагани учун пахта тайёрлаш судралиб кетаётир. Район хўжаликларидаги мавжуд 250 агрегатдан ҳар куни 100 дан ортиғи бекор туради. Ишлаётган ҳар бир машинанинг кунлик ўртача иш унуми 1,5 тоннага ҳам етмайди. Шу райондаги «Советобод» совхозида 55 агрегатнинг ярми ҳар хил сабаб билан пайкалларда кун бўйи қаққайиб туради. Бундай аҳвол бошқа районларда ҳам содир бўлмоқда. Ўз-ўзидан бундай савол туғилади: агар хўжаликларда шунақа аҳвол давом этаверса, республикамизда машина терими планининг тақдири нима бўлади?

Республикамизда бу йил 25 мингдан ортиқ терим машинаси ишламоқда. Бункерлардан 1 миллион 175 минг тонна пахта тўкилиши лозим. Бу соҳадаги план 50 процентдан ортиқроқ бажарилди. Агар бу пахтани ҳар бир агрегатга ҳисоблаганда 20 тоннадан ортиқроқ тўғри келади. Ҳозиргача 80-100 тонна ва ундан ортиқ пахта терган кўпгина механик-ҳайдовчилар бор. Шулар билан таққослаганда машина теримининг суръати ва бункерлардан тўкилаётган пахтанинг салмоғи жуда оз. Бунга нима сабаб бўлаётир? Аввало, шуни айтиш keракки, анча хўжаликлар машина терими юзасидан берилган озгина план билан қаноатланиб, бункерлардан кўпроқ пахта тўкиш имкониятидан фойдаланмаётирлар, резервларни ишга солмаётирлар. Бундай жойларда машинага таяниш камроқ бўлиб, қўл кучига умид боғланмоқда. Бундай жойларда машиналар унумли ишлатилмаётир. Бу ҳол ишимизнинг ёмон томонидир.

Машҳур механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновнинг чақириғи, унга илғор механик-ҳайдовчиларнинг жавоблари пахта теримини кенг миқёсда машиналаштиришда катта йўлланма бўлаётир. Кўп жойларда механик-ҳайдовчилар ўз устларига оширилган мажбурият олиб ишламоқдалар. Машина терими планини бажарган Шаҳрисабз районининг механик-ҳайдовчилари планга нисбатан икки баравар кўп пахтани бункерлардан тўкишга аҳд қилдилар. Республикамизнинг бошқа район, хўжаликларида ҳам ана шундай олижаноб ташаббусларни юзага чиқариш, уни қўллаб-қувватлаш, кенг ёйиш керак.

Машина йиғим-теримида пахтакорни қўллаб-қувватловчи мададкор, манзилга тез етказувчи қудратли қанотдир. Машина пахта тайёрлаш учун белгиланган муддатни қисқартиришда энг муҳим омилдир. Пахтачилигимиз тараққийси, ҳосилни нобуд қилмай йиғиштириб олиш истаги машинага боғлиқ. Унга таянган пахтакор дард қолмайди. Шунинг учун ҳам машинага кўпроқ таянайлик. Ҳар бир терим агрегати эгатларда арғумоқдек кишнасин. У сабабсиз бир минут ҳам бекор турмасин. Бизнинг машиналаримиз дунёдаги ҳамма терим машиналаридан афзал. Лекин, уни ишлата билиш керак. Бунинг учун механик-ҳайдовчиларимизга ёрдам бериш, машинанинг шикаст-рехтини тузатишда кўмаклашиш керак. Шундай қилайликки, республикамизда ҳар бир машина билан ўрта ҳисобда камида 70-80 тонна пахта теришга эришайлик.

Терим машиналари бепоён далаларимизда яна ҳам баландроқ гуруллаб юрсин, пўлат этаклардан кўп-кўп пахта тўкиб, тез кун ичида машина терими планини бажардик, деб ғалаба рапорти берайлик.

Ғалаба рапортлари

6000 ТОННА УЧУН

Республикамизнинг йирик пахтакор хўжаликларидан бири бўлган Бухоро область, Навоий районидаги «Нарпай» совхозининг пахтакорлари бу йил 1777 гектар майдоннинг ҳар гектаридан давлатга 30 центнердан — ҳаммаси бўлиб 12 200 тонна пахта сотиш, ҳосилнинг қарийб ярмини машиналарда териш мажбуриятини олишган эди. Лафзи ҳалол совхоз коллективи берган ваъдасининг устидан чиқиш учун машина теримини кенг йўлга қўйди. Ҳозир далада 120 та «зангори кема» тўла қувват билан ишлаяпти. Ҳар бир машина билан кунига ўрта ҳисобда 2,5-3 тоннадан пахта терилмоқда. Бу, ҳар куни йиллик планнинг 4-4,5 проценти миқдорида пахта тайёрлаш имконини беряпти.

Совхоз пахтакорлари дастлабки маррани эгалладилар. Машиналар бункеридан 4600 тонна «оқ олтин» тўкилиб, бу соҳадаги план муваффақиятли адо этилди. Эришилган бу ғалабага Сервер Алимов, Санақул Найманов, Суюн Абсаметов, Иброҳим Исломов, Норқул Аблялимов ва Пўлат Раҳмонов ўртоқлар сингари илғор механик-ҳайдовчилар катта ҳисса қўшишди. Уларнинг ҳар бири ҳозиргача 69-81 тоннадан пахта теришди.

Совхоз механизаторлари энди мажбуриятни ҳам тезроқ бажариш, машинада терилган пахтанинг миқдорини 6 минг тоннага етказиш учун интилмоқдалар.

Пландан ташқари гўшт

Чироқчи районидаги Охунбобоев номли совхоз чорвадорлари қишлоқ хўжалик ходимлари кунига яхши меҳнат совғаси тайёрладилар. Улар давлатга пландаги 4.130 ўрнига 4.225 центнер гўшт сотиб, йиллик планни ошириб адо этдилар.

Ҳ. ЭШМУРОДОВ.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИ КУНИ ОЛДИДАН

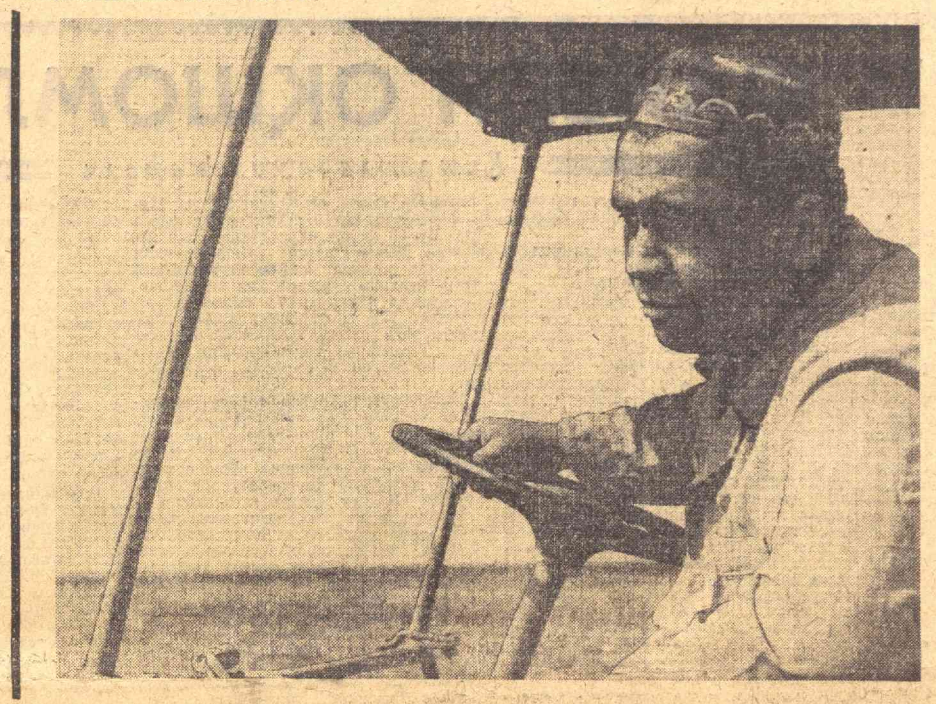

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, ташаббускор механизатор Мамажон Дадажонов ўз кунларда Мирзачўлдаги «Андижон» совхози далаларида баракали меҳнат қиляпти, «зангори кема»да 250 тонна пахта териш юзасидан олган мажбуриятини тезроқ бажариш учун интиляпти. У, ўз агрегати бункеридан кунига 10 тоннага етказиб пахта тўкяпти. Суратда: М. Дадажонов.

А. Горохрик фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

КАТТА ХИРМОНГА!

Мамажон Дадажоновга шаҳрисабзлик издошларидан

Х А Т

Ҳурматли Мамажон ДАДАЖОНОВ!

Биз, қуйида имзо чекувчилар Қашқадарёда пахтани машинада териш пионерларимиз. Сизнинг ғўза парваришининг айни долзарб кунларида қилган даъватингиз кўп қатори бизларни ҳам ҳаяжонлантирди, ўз ишимизга танқидий назар билан қарашга, колхоз ва совхоз раҳбарларини эса пахтани машинада териш масаласига янада сергакроқ қарашга, қўл билан теришга мўлжалланган талай майдондаги ҳосилни «зангори кема» билан териб олиш чорасини кўришга ундади. Яхшининг шарофати деб шуни айтсалар керак. Сиз зўр ва бебаҳо ташкилотчилик, тарғиботчилик қилдингиз.

Сирасини айтсак, бизнинг район республикадаги пахтакор районлар ичида энг кўп пахта берадиган ва юқори ҳосилли районлардан бири сифатида танилган бўлса ҳам, теримни машина зиммасига юклаш масаласига келганда қолоқлардан бири эди. Уят бўлса ҳам эътироф этишга мажбурмиз. Ўтган йили давлатга топширилган пахтанинг ўн бешдан бир қисмигина машина билан териб олинди. Йиғим-терим даврида, яъни 60-70 кун мобайнида ўн мингдан кўп ёрдамчилар ўзларининг бошқа ишларини қўйиб, этак тутиб даламизда пахта теришди.

Турсуной Охунова, Обида Ҳамроева, Маннон Жалолов, Жавод Кўчиев, Қурбон Кенжаев ўртоқларнинг яқинда «Совет Ўзбекистони» газетаси орқали Сизга ёзган жавоб мактубидаги ҳаққоний гаплар бизнинг райондаги бир неча хўжалик раҳбарларига ҳам тааллуқли. Далалари текис бўлиб туриб, машинадан фойдаланмаётган, унинг иқтисодий ва сиёсий аҳамиятини ҳалига қадар тушуниб етмаган, бунинг устига барча ишчи кучларини теримга жалб қилмай, ёрдамчиларга кўз тутиб ўтирган айрим хўжалик раҳбарлари ишимизга зарар келтирмоқдаларки, буни ҳеч қачон кечириб бўлмайди.

Сизнинг мурожаатномангизда ҳам шу мазмундаги гап бор. Бу ҳақ гап. Шаҳрисабзда ҳам ана шу қораланаётган кайфиятдаги колхоз раислари, бригадирлар бор эди. Шу сабабдан ҳар йили районда пахта йиғим-терими уч-уч ярим ой давом этар эди. Машинага нодўстлик, ёрдамчига таянишнинг яна бир катта зарари шунда эдики, колхозлар даромадининг каттагина қисми пахта терган ёрдамчиларга берилар, натижада шу пахтани йил-ўн икки ой фидокорона меҳнат қилиб етиштирган колхозчилар сарфлаган меҳнатига арзигулик ҳақ ололмай қолар эди.

Хайриятки, бу йил ана шундай ножўя ишга барҳам бериш учун барвақт киришилди. Область ва район партия комитетлари пахтани машинада теришга рўйхуш бермай келаётган калтафаҳм консерваторларга қаттиқ зарба бердилар ва айрим йўлдан адашган «тажрибакор» хўжалик раҳбарларини тўғри йўлга солиб қўйдилар. Бугун биз райондаги сафи уч ҳисса кенгайган «зангори кема» капитанлари номидан шуни мамнуният билан айтмоқдамизки, шаҳрисабзликлар беш йилликнинг биринчи йилини пахта терими механизациялашда кескин бурилиш йилига айлантиришга астойдил, сидқидилдан киришдилар. Район механизаторларининг сентябрь ойи бошида ўтказилган слётида Ватанга ваъда қилинган 75 минг тонна «оқ олтин»нинг 20 минг тоннасини машиналарда териш мажбуриятини олдик.

Бу ҳам кам-ку, ақалли 50 процентини ҳам ташкил этмайди-ку, дерсиз.

Биринчидан, бу мажбурият бултур ҳақиқатда машинада терилганидан 7 ҳисса кўп. Иккинчидан, ихтиёримизда бор машинага мувофиқ, ҳар бир машинада ўрта ҳисобда 66 тоннадан пахта териш мўлжаллаб олинди. Келгуси йили машинамиз кўпаяди, механик-ҳайдовчиларимизнинг малакаси ошади ва ўшанда етиштирилган ҳосилнинг кўпроқ қисмини машиналар зиммасига юкласак бўлади. Бундан ташқари район пахтасининг қарийб ярми уруғликка сотилади. Чигити уруғликка олинадиган пахтани машинада териш эса ҳозирча муаммо бўлиб тургани ўзингизга маълум.

1 октябргача район бўйича бункердан 10.800 тонна пахта тўкилиб, машина терими плани ортиғи билан бажарилди. Лекин ҳозир ҳам машинада кунига планнинг 6 проценти атрофида пахта териляпти.

Т. Жуманов, Т. Мустафоев, Н. Малиев, С. Эшонқулов, Н. Самандаров, А. Рўзиев, З. Пўлатов, Р. Тошев, А. Ҳазратов, Х. Жалилов каби моҳир механизаторлар машинадан ва иш вақтининг ҳар бир минутидан самарли фойдаланиб, 70-90 тоннадан дурдона тердилар. Биз қуйида имзо чекувчилар ҳар биримиз 100 тоннадан ошириб пахта териб қўйганмиз. Мажбуриятимиз 130-150 тонна эди, буни ҳам ошириб адо этамиз, албатта.

Машина теримининг бунчалик муваффақиятли ўтаётганлигига асосий омил, биринчидан далаларнинг яхши тайёрланганлиги ва сифатли дефолиация қилингани бўлса, иккинчидан, механик-ҳайдовчиларнинг унумли ишлашдан моддий манфаатдорлиги оширилганидир. Янги жорий этилган тартибга кўра, бизнинг шароитда ғайрат қилиб яхши ишлаган механик-ҳайдовчи шу мавсумнинг ўзида 350 сўмдан 500 сўмгача даромад қилиши мумкин.

Қадрдон касбдошимиз, Мамажон ДАДАЖОНОВ! Шаҳрисабз қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари Турсуной Охунова, Обида Ҳамроева, Маннон Жалолов, Жавод Кўчиев, Қурбон Кенжаев ўртоқларнинг Сизга жавоб ва бизларга чақириқ тариқасида ёзган қалбга яқин мактубига жавобан, йиллик пахта тайёрлаш планини 10 октябргача адо этишга аҳд қилдилар. Биз, дала гвардиячилари, бу курашга кўпроқ улуш қўшиш мақсадида машиналар билан яна 10 минг тонна пахта териб бериш мажбуриятини олдик. Далаларда ҳали пахта кўп. Терим суръати ошса ошадики, пасаймайди.

Республикамизнинг 3 миллион 750 минг тонналик улкан хирмони пахтакорман деган шарафли ном эгаларининг ҳаммаси баравarига зўр ғайрат-шижоат кўрсатсагина тезроқ тикланади. Биз бугун республика газетаси минбаридан фойдаланиб, мусобақадошимиз — Қарши райони пахтакорларига икки оғиз дўстона гап айтмоқчимиз: Нима бўлди, сизларга дўстлар? Нега ҳаммадан орқада судралиб қоляпсизлар? Терим оммавий бошлангандан бери область сводкасида мудом охиридан биринчи бўлиб келаётганингиз, область кўрсаткичидан 15 процент, илғор районлардан 25-30 процент ортда қолиб кетганингиз бизларни ташвишга соляпти. Ўтган йили ҳам областимиз суръатини сусайтиришга сизлар сабабчи бўлган эдингиз. Ахир, сизларда пахта Яккабоғ ва Шаҳрисабзга нисбатан барвақт етилади-ку! Машинада нега оз теряпсизлар? Ҳозирги кунларда машинада 3 процентдан эмас, 6-7 процентдан теришингиз мумкин-ку! Ишни ташкил этишда, бор кучдан фойдаланишда нўноқлик қилаётганга ўхшайсизлар. Ҳисобингизни топиб олинг, ишни режали ташкил этиб, отни жадал қамчиланг!

Тўра АЛИМАРДОНОВ — Шаҳрисабз районидаги Киров номли колхоз механик-ҳайдовчиси.

Алиқул ХУРРАМОВ — Ленин номли колхоз механик-ҳайдовчиси.

Сайфулла ФАИЗИЕВ — Куйбишев номли колхознинг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи, механик-ҳайдовчи.

ЮКСАК МУКОФОТЛАР

Етти йиллик планнинг мамлакат энергетикасини ривожлантириш соҳасидаги топшириқларини бажаришда эришилган катта муваффақиятлари учун СССР Олий Совети Президиумининг 1966 йил 4 октябрь Фармонига биноан СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги корхоналари ва ташкилотларининг ишчилари ва инженер техник ходимларидан катта бир группасига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди, уларга Ленин ордени ва «Ўроқ ва Болға» олтин медали топширилади.

Мукофотланганлар орасида Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигига қарашли Тошкент район электр тармоқлари ишлаб чиқариш корхонаси электр монтёрлар бригадасининг бошлиғи Шукуров Асқар ҳам бор.

* * *

Мамлакат энергетикасини ривожлантириш соҳасида етти йиллик топшириқларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун СССР Олий Совети Президиуми ўзининг 1966 йил 4 октябрдаги фармони билан СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги корхоналари ва ташкилотлари ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан катта группасини СССР орден ва медаллари билан мукофотлади.

Ленин ордени билан 336 киши, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан 1150 киши, «Ҳурмат белгиси» ордени билан 2745 киши, «Шавкатли меҳнат учун» медали билан 2161 киши ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлик учун» медали билан 2145 киши мукофотланди.

УЛКАН ХИРМОНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1966 йил 5 октябрга бўлган

М А Ъ Л У М О Т

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — бир кунда, учинчи стун — мавсум бошидан буён, тўртинчи стун бир кунда машинада терилган пахта, бешинчи стун — мавсум бошидан буён.

Қашқадарё	2,32	74,73	3,92	82,81
Тошкент	2,68	70,20	3,13	83,46
Сурхондарё	2,36	61,97	2,79	64,62
Бухоро	2,72	57,27	4,36	64,48
Самарқанд	3,35	56,31	3,87	50,30
Фарғона	2,11	53,48	3,15	50,81
Андижон	2,11	52,50	3,72	51,21
ҚК АССР	3,45	47,19	3,87	33,07
Сирдарё	3,54	45,47	4,08	53,34
Хоразм	3,00	36,37	2,59	18,60
Республика бўйича:	2,69	54,39	3,55	54,32

Т А С С А Х Б О Р О Т И

«ЛУНА-11» учиш программасини муваффақиятли тугаллади

Бундан илгари хабар берилганидек, 1966 йил 28 августда ойнинг иккинчи совет сунъий йўлдоши—«ЛУНА-11» автомат станцияси селеноцентрик (ой атрофи) орбитасига чиқариб қўйилган эди.

Станциянинг асосий вазифалари: Ойнинг сунъий йўлдоши орбитасига станция чиқариш методикасини янада ишлаб чиқиш ва бундан олдинги совет автомат станциялари тадқиқ қила бошлаган Ой атрофи бўшлиғини илмий тадқиқ қилишни давом эттиришдан иборат эди.

1966 йил 1 октябрда «Луна-11» автомат станцияси илмий тадқиқотлар программасини тугаллади. 28 августдан бери станция билан 137 марта радиоалоқа сеанси ўтказилди, шу сеанслар вақтида кўп миқдорда илмий маълумотлар ва траектория ўлчовлари олинди.

Ойнинг иккинчи совет сунъий йўлдоши актив ҳаракат қилган даврда ой атрофини 277 марта айланиб чиқди.

1 октябрь 05 соат 03 минутда «Луна-11» станцияси билан сўнгги радиоалоқа сеанси ўтказилди, шундан сўнг, станция ичидаги таъминот манбалари ресурси батамом ишлатиб бўлинганлиги сабабли станция билан алоқа тўхтатилди.

Олинган маълумотларни қайта ишлаш ва анализ қилиш давом эттирилмоқда.

Совет автомат станцияси «Луна-11» ёрдамида ўтказилган илмий тадқиқотларнинг натижалари матбуотда эълон қилинади.

ИККИНЧИ ЗАНГОРИ ОЛОВ МАГИСТРАЛИ

«Нефтепроводмонтаж» трестига қарашли ихтисослаштирилган 2-бошқармасининг оловкор усталари Бухоро — Тошкент—Фрунзе—Олмаота газ қувури трассасида 4 октябрда Ўзбекистон пойтахти яқинидаги участкада сўнгги қувурларни пайванд қилишга киришдилар. Шу районда ишлар тугаганидан кейин Тошкент Муборак конидан «зангори ёқилғи»ни янги ер ости магистралидан олади, Бухоро — Тошкент — Фрунзе — Олмаота газ қувури тайёр қисмининг узунлиги эса 500 километрдан ошади.

Муборак кони яқинида газ қувури бошланғич участкасининг сўнгги қувурлари пайванд қилинмоқда ва траншеяларга ётқизилмоқда. Яқин вақт ичида бу ерда қурувчилар юз километрдан кўпроқ узунликдаги қувурни фойдаланишга топширадилар. Ўшанда янги конининг «зангори ёқилғи»си Ўрта Осиёнинг бирлашган газ ўтказиш системасига чиқади.

Мавжуд Бухоро — Тошкент — Чимкент газ қувури билан бир қаторда янги магистрал ягона системани ҳосил қилади ва Ўрта Осиёнинг энг муҳим саноат марказларига йилига қарийб ўн миллиард кубометр ёқилғи етказиш имконини беради.

Муборак конининг биринчи газ тўплаш пунктида ҳозир пунктни ишга тушириш олдидан тайёргарлик ишлари кучайтириб юборилди. Янги кон октябрь ойида магистралга табиий газнинг дастлабки кубометрларини беради.

Бухоро Газли районини билан Тошкент ўртасида газ қувури иккинчи шохобчасининг ишга туширилиши Ўзбекистон пойтахтига, Чимкентга, Фарғонага ва бошқа саноат марказларига ёқилғи беришни анча кўпайтириш имконини туғдиради. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Пахта селекцияси ва уруғчилиги институти генетика бўлимининг мудири академик Сергей Степанович **Канаш** пахта селекцияси соҳасидаги кўп йиллик самарали иши учун, шунингдек туғилган кунига 70 йил тўлганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

Суратда: «Ташсельмаш» заводи йиғув цехининг илғорларидан (чапдан) слесарлар М. Порцев, А. Реут, бригадир Ж. Абдубакиров ва механик Р. Мусаев ўртоқлар. Улар завод коллективининг пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун олиб бораётган курашига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

В. Сироткин фотоси.

ГАЗЛИ—ПРОЛЕТАРОБОД ЕР ОСТИ МАГИСТРАЛИ

Газли — Пролетаробод ер ости магистралининг 114 километрли трассаси синовдан ўтказилди. Яқиндагина ётқизилган бу янги пўлат қувур газ конденсатини — нефтнинг бензин ва дизель фракцияларидан таркиб топган осон қайнайдиган суюқликни чўлдаги кондан темир йўл станциясига ташиб бериш учун мўлжалланган.

Табиий газдан конденсатни ажратиб олиш учун Газли конида махсус иншоот қурилмоқда. Ундаги ажратиш процесси паст температурада амалга оширилади.

Олтиариқ нефтни қайта ишлаш заводининг коллективи зангори ёқилғи йўлдошидан автомобиль бензини, керосин, эритувчи бензин, дизель ёқилғиси олишга тайёргарлик кўрмоқда. Келгусида ана шу хом ашё негизида пластмасса, синтетик тола ва бошқа химиявий маҳсулотларнинг кўпгина қимматли турларини ишлаб чиқаришни ташкил этиш мумкин бўлади.

Ўзбекистондаги табиий газ конларининг кўпчилигида конденсат бор. Конденсатни чиқариб олишни ташкил этиш иқтисодий жиҳатдан самарадор ишдир. (ЎзТАГ).

ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

ГАЗЕТХОНЛАР ОИЛАСИ

Тешабой Акрамовлар оиласини газетхонлар оиласи дейишади. Бу бежиз эмас. Тешабой ака ҳар йили 8-9 хил газета ва журналга обуна бўлади. Бу йил ҳам «Совет Ўзбекистони», «Коммуна», «Коммунизм учун» газеталари, «Шарқ юлдузи» ва «Муштум» журналларига ёзилди. Шунингдек, колхозчилардан Ҳайитбой Усмонов, Чинберди Кимсанов ҳам турли нусхадаги газета ва журналларга обуна бўлдилар.

К. Маркс номли колхозда газета ва журналларга обуна тўплаш уюшқоқлик билан олиб борилаётир. Шу кунгача 5 минг 500 сўмлик газета-журналларга обуна тўпланди. Бу ўтган йилдагидан 500 сўмлик кўпдир.

Т. ЎРИНБОЕВ,
Поп районн.

МАСЛАКДОШ

Ўқувчининг энг ишончли кишиси ўқитувчи бўлади. Шу сабабли юрагида қандай чигал масала бўлса, маслакдошига маслаҳат солади. Пойтахтдаги 42-мактаб коллективи ҳам газетани ана шундай маслаҳатгўй деб билади. 1967 йил учун газета-журналларга обуна бўлишни қизитиб юборишларининг бойиси ҳам шунда. Ўқитувчилардан М. Тожиева, К. Рашидова, М. Зоҳидова, Е. Сайдалиевалар 3-4 тадан газета-журналларга обуна бўладилар.

С. СУЛТОНОВ,
штатсиз мухбир.

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

Косон районидаги Энгельс номли колхоз аъзолари газета-журналларга уюшқоқлик билан обуна бўлмоқдалар. Идора ходимларидан Қўзи Қурбонназаров, Шодмон Файзиев, Қодир Султонов, Номоз Икромовлар 30-45 сўмлик газета-журналларга ёзилдилар. Колхозчилар хонадонининг деярли ҳаммаси «Правда», «Совет Ўзбекистони», «Қашқадарё ҳақиқати» газеталари, «Шарқ юлдузи», «Саодат», «Муштум», «Фан ва турмуш» журналларига обуна бўлди.

О. МАМАТОВ.

ОБУНАЧИЛАР КЎП, АММО...

Кумушкентда газетхонлар кўп. Биргина «Зарафшон» колхозида 1966 йилда 5 минг сўмлик марказий, республика газета-журналларига обуна бўлинган эди. Кумушкентнинг ўзида «Совет Ўзбекистони» газетасининг мингга яқин ўқувчиси бор.

Аммо кумушкентлик газетхонлардан:

— Сиз қандай газетага ёзилгансиз, обунани вақтида олиб турасизми, деб сўрасангиз, жиғибийрони чиқади. Маълум бўлишича, бу ерда обуна вақтида ўтказилмайди. Шу сабабли кишилар янги йилнинг бир-икки ойи ўтгандан кейин газета-журнал ола бошлайдилар. Баъзан ўша ҳам етиб келмайди...

— Бу тўғрида алоқа ходимларига мурожаат қилмадингизми? — сўрайсиз ўша газетхондан.

— Биз мурожаат қилмаган алоқа ходими кам қолди, — дейишади улар. Кумушкент алоқа бўлимининг бошлиғи Т. Жалилова эса «почтальон ва жамоатчи обуначилар етишмаса мен нима қилай» деб қўлини қовуштириб ўтирибди.

Бу воқеа Вобкент район алоқа бўлими биқинида рўй беряпти.

Ҳ. ҚОДИРОВ.

ФАЙЗЛИ ОҚШОМЛАР...

Қишлоқларимиз жамоли

Сўлим қишлоқ. Чаманларда кузнинг сўнгги ғунчалари кулгуга лаб очяпти. Колхоз полизларида, боғ-роғларида мевалар, қовун-тарвузлар ғарқ пишган. Меҳнат авжида. Хирмон-хирмон уйилган қовун-тарвуз, мевалар, сабзавот маҳсулотлари шаҳарликларга атаб узиб қўйилган. Кечки шабнамга қониб карсиллаб турган хусайни узумлар ишкомларда мунтазир ҳали...

Олтин куз жамоли айниқса шу қишлоқда ўзгача ҳусн касб этгандай. Тўкинсочинлик колхозчилар хонадонига ҳам файз киритибди. Хонадонлар айланиб, колхозчи аёллар билан суҳбат қуриб ўз меҳнати шууридан чеҳрасида табассум порлаган меҳнат кишиларини кўриб беҳад қувондик. Меҳнат чирой, меҳнат қут-барака, меҳнат фаровонлик рамзи эканига қаноат ҳосил қилдик.

Тароватли қишлоқ оқшоми. Ҳар бир хонадонда Ильич нури порлаяпти. Унумли меҳнатдан кейин колхозчилар радиолардан ёқимли куйлар тинглаяптилар, телевизордан хонанда ва созандаларнинг концертларини томоша қиляптилар.

Мана, катта кўчанинг ўнг томонидаги дангиллама колхоз клуби ҳар қачонгидек гавжум. Дала шунқорлари бу ерга кино кўриш, янгиликлар билан танишиш учун тўпланганлар. Теварак-атроф гулзор. Сиз бу ерда ўзингизни қишлоқда эмас, балки гўзал шаҳарчада юргандек ҳис этасиз. Текис асфальт йўлнинг икки томонида дилни севинтириб кўзни қамаштирадиган юзлаб турар-жойлар.

Клуб олдидаги анвойи гуллар, сада райҳонлар орасига қўйилган скамейкада шу қишлоқ тарихини яхши биладиган нуроний отахонлар суҳбатлашиб ўтиришибди. Улардан қишлоқ тарихини сўрадик.

— Бу ерлар инқилобдан илгари тепалик эди. Одамлар пастқамгина уйларда яшарди. Етти-саккиз хўжалик бор эди холос. Сув чиқмасди, экин битмасди. Инқилоб бўлиб, колхоз тузилди. Саводли кишиларни намуна учун тополмасдингиз, — деб ҳикоя қилиб беришди улар.

Ҳозир қишлоқда меҳнаткаш болаларнинг билим олиши учун 3 та тўлиқсиз ўрта ва 4 та ўрта мактаб бор.

Колхоз янги ерлар очиш ҳисобига йилдан-йилга кенгайиб, гуллаб-яшнаб борди. Мўл ҳосил олди. Иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамланди. Мўл-кўл қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш, уларнинг давлат харид нархларининг ошиши ҳисобига колхозчиларнинг моддий фаровонлиги ҳам тобора ортиб боряпти. Бунда янгиликни ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш, техниканинг қадрига етиб, ундан унумли фойдаланаётганликлари қўл келяпти. Қишлоқдаги ҳар икки колхоз — Охунбобоев номли ва «Ленин йўли» хўжаликлари ҳам ўзларининг эл-юрт олдидаги ваъдаларига мунтасил вафо қилиб келмоқдалар. Қишлоқ аҳли бу йил давлатга 3 ярим минг тонна картошка, 8 минг тонна сабзавот, 1200 тонна полиз маҳсулотлари, 450 тонна узум, 800 тонна сут, 65 тонна гўшт етказиб беришга аҳд қилган. Улар зиммаларига олган планларини 15 октябргача шараф билан бажаришга бел боғлаганлар.

Мўл ҳосил, катта даромад қишлоқ маданиятини ошириш, колхозчилар турмуш шароитини яхшилаш имкониятини берди.

Охунбобоев номли колхознинг бригада бошлиғи Абдужалил Фозилхоновнинг қўштавақали дарвозали хонадонида бўлдик. Минг бир рангда жилоланаётган атр гуллар, иси узоқ-узоқлардан димоғингизга уриладиган сада райҳонлар дилингизни хушнуд этади. Замонавий қурилган шинам уй. Ичкарига кирсангиз радио, телевизор, буфет, стол-стул. Хуллас турмуш учун зарур бўлган ҳамма нарса бор. Булар ҳалол меҳнатнинг тотли мевалари эмасми, ахир?! Қишлоқ аҳли астойдил меҳнат қилиш билан бирга унинг гаштини суришни ҳам биладилар. Колхознинг қайси аъзоси билан суҳбатлашманг, тўқ ва фаровон турмуш кечираётганлиги ҳақида ҳаяжонланиб гапиради. Партия ва ҳукуматимизга чуқур миннатдорчилик туйғуларини изҳор этади.

Иқтисодий жиҳатдан тобора юксалаётган бу қишлоқда уй-жой бинолари қуриш ҳам тез суръатлар билан бормоқда. Ўтган 2-3 йил ичида 500 дан ортиқ хонадон янги уйларга кўчиб кирди. Ҳозир қишлоқда ҳамма хонадон янги, типовой уйларда истиқомат қилишади.

Қишлоқда меҳнаткашлар учун икки дангиллама клуб, ёзлик кинотеатр, касалхона, амбулатория, кутубхона хизмат қилмоқда. Ҳатто яқинда фойдаланишга топширилган 70 койкали қишлоқ касалхонасининг хирургия бўлими ҳам бор. Касалхоналарда ишлаётганлар — икки юздан ортиқ шифокор шу қишлоқнинг ўз кадрларидир. Қишлоқдаги модалар ательеси, 47 савдо точкаси, 3 та новвойхона ҳам меҳнаткашлар хизматида. Қишлоқ бутунлай электрлаштирилган, радиолаштирилган, эллик процент хонадонда телевизор бор. Қишлоқда водопровод қурилиши бу йил тугайди.

Келгусида қишлоқда 2 та ҳаммом, янги клуб, мактаб-интернат, яна бир қанча жамоат бинолари қурилиши мўлжалланяпти. Яқин йиллар ичида ҳар бир хонадонда зангори ёнилғи порлайди, ҳаммаёқ газлашади. Бу ерда тўйлар янгича ўтади, колхоз бадиий ҳаваскорлик тўгараги аъзолари ўз маҳоратларини ишга солиб, колхозчилар дилини хушнуд этадилар.

Эл-юрт манфаати учун қилинган ҳалол меҳнат кишига бахт-саодат, туганмас обрў келтиради. Қишлоқ аҳолиси Мукаррам опа Юнусованинг номини ҳурмат билан тилга олади. У шу ерда туғилган, ўқиган, меҳнатда донг таратган. Бир неча йилдирки, чорвачилик бўйича комплекс механизациялашган бригаданинг бошлиғи, Ленин орденли илғор дарга Коммунистик партия XXIII съездининг делегати. Унинг ҳамқишлоғи Абдулла Халилов ҳам 80 гектар ерда олмазор ташкил этиб, мўл ҳосил етиштиргани учун Ленин ордени олишга муяссар бўлди.

Биз қишлоқ хотин-қизларининг иши, ҳаёти, уй-мулоҳазалари билан қизиқдик. Уларнинг кўпчилиги қишлоқ Совети қошидаги кутубхона аъзолари экан. Мана, қишлоқ Совети кутубхонасидаги адабиётлар. Уй-рўзғор ишида аёлларни фойдали маслаҳатлар билан таништирувчи турли брошюралар. Ахлоқ, одоб мавзуида босилаётган материаллар айниқса хотин-қизларни жуда қизиқтирар экан. Улар бундай материалларни тўпланиб ўқишар ва муҳокамадан ўтказишар экан.

Колхоз қишлоқларининг гуллаб-яшнашида колхоздаги коммунистларнинг ҳиссаси катта. Маълумки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IV Пленуми партия ташкилотларининг эътиборини қишлоқ маданиятини ошириш соҳасидаги ишларни бутун чоралар билан кучайтириш ва кишилар онгидаги эскилик сарқитларига қарши курашиш зарурлигига қаратди.

Бунга амал қилаётган колхоз, партия ташкилоти (секретари ўртоқ Ҳ. Ҳакимов) колхозчиларнинг турмуш маданиятини, онгини ошириш, янги коммунистик урф-одатларни жорий этиш соҳасида кўзга кўринарли ишлар қилмоқда. Ташкилотга бирлашган 165 коммунист колхоз экономикасини ривожлантириш учун кураш билан бирга, қишлоқ маданиятини оширишга ҳам жон куйдиряпти. Партия ташкилотининг 81 кишидан иборат сиёсий ташкилотчилари ҳамиша колхозчилар орасида. Улар турмушни қайта қуришда колхозчиларга амалий ёрдам кўрсатаётирлар. Сиёсий ташкилотчилар колхозчиларнинг уйларида тез-тез бўлиб хонадонларга янги анъаналарни олиб кираётирлар. Оила аъзолари билан самимий суҳбатлар ўтказиб, уйларни қулай, кўркам мебеллар билан безатиш кераклиги ҳақида маслаҳатлар берадилар. Уларнинг талаб ва истакларини ўрганиб партия ташкилотига олиб чиқадилар. Маданият университетлари ишлаб турибди.

Турмуш маданиятини ошириш учун ўтмиш сарқитларига қарши кураш талаб қилинади. Колхоз партия ташкилоти бу соҳада идеология фронтининг синалган формаларидан фойдаланмоқда. Сиёсий ташкилотчилар ва агитаторлар ёрдамида атеистик темада доклад ва лекциялар, атеистик кечалар, ўтказилаётир. Бу соҳада А. Қосимов, Й. Ғаффоров, И. Комилов, В. Имомов каби сиёсий ташкилотчилар алоҳида ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Уларнинг суҳбатлари колхозчиларни хушнуд қилмоқда.

Бу ерда ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун хизмат қилиши одат тусига кириб қолган. Қишлоқнинг ажойиб кишилари қўли билан бунёд этилган оромбахш боғ кўчаларидан қайтар эканмиз, социалистик тузумимизнинг қанчалар улуғ ва афзал эканлигига яна бир бор қойил қолдик.

Э. ОХУНОВА,
К. ШУКУРОВА,
К. ЮМАЕВА.

Калинин районн.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИ ОЛДИДАН

ПРОПАГАНДИСТЛАР ЎЗ БИЛИМЛАРИНИ ОШИРМОҚДАЛАР

Ўзбекистон пойтахтида партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилига тайёргарлик кенгайиб бормоқда. Уч мингдан кўпроқ пропагандист танланди. Бу пропагандистларнинг кўплари машғулот ўтказишда анча тажриба орттирган кишилардир. Пропагандистларнинг 80 процентидан кўпроғи олий ва тўлиқсиз олий маълумотга эга.

Марксизм-ленинизм асослари мактабларининг раҳбарлари 4 октябрда шаҳар партия комитети уюштирган семинарга тўпландилар. Машғулотлар икки поток группада — КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод группаларида ўтказилмоқда. Беш кунга мўлжалланган программа бўйича ўқув программасининг муҳим масалалари юзасидан бир қанча лекциялар ўқилади. Бу лекцияларни олий ўқув юртларининг ўқитувчилари, партия ва совет органларининг ходимлари ўқийдилар. Бир қанча лекциялар Ўзбекистон Компартияси тарихига, шаҳардаги планлаштиришнинг янги системасига кўчган илғор корхоналарнинг тажрибасига бағишланган.

Район партия комитетлари ҳузурида бошланғич сиёсий мактаб раҳбарларининг семинарлари ўз ишини бошлайди. (ЎзТАГ).

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Сирдарё областидаги Фориш райони меҳнаткашлари давлатга қоракўл тери, тухум, пилла, жун, дон топшириш йиллик планларини ошириб бажарган эдилар. Улар тағин катта бир ғалабани қўлга киритдилар. Давлатга 35 минг 13 центнер гўшт етказиб берилиб, йиллик план ошириб бажарилди.

М. ИКРОМОВ.

БЕШ КУНЛИК ИШ ҲАФТАСИ

ЗАПОРОЖЬЕ. (ТАСС мухбири). Шаҳардаги саноат корхоналари, қурилишлар ва транспортда ишловчи меҳнаткашлардан 70 мингдан кўпроқ киши 3 октябрда ҳафтада икки кун дам олинадиган янги иш графигига ўтди. Эндиликда ҳафтада беш кун ишлаётган Запорожье меҳнаткашларининг умумий сони 80 процентга етиб қолди.

Улуғ Октябрнинг 49 йиллиги байрамигача бутун шаҳар ҳафтада икки кун дам олинадиган беш кунлик иш ҳафтасига батамом ўтади.

«СЕВГИМГА СОДИҚМАН»

Каттақўрғон шаҳар драма театри коллективи яқинда шоир-драматург Пўлат Мўминнинг «Севгимга содиқман» пьесасини саҳналаштирди.

А. ҲОШИМОВ.

БЕШ ЙИЛЛИК ҚУРИЛИШЛАРИДА

ЙЎЛ РАВОН

Бухоро йўлчилари етти йилликнинг охирги йилида фидокорона меҳнат қилиб, катта меҳнат ғалабаларини қўлга киритган эдилар. Қарийб 200 километр йўлга асфальт ётқизилиб, фойдаланишга топширилди. Олот — Ҳамза, Фароб — Бош тўғон, Когон — Қуйимозор, Конимех — Бешрабод, Қизилқудуқ станцияси — Томди ва бошқа йўллар шулар жумласидандир. Шунингдек, 132 километр асфальт йўллар қайтадан капитал ва жорий ремонт қилинди. Ўнлаб километр қишда лой, ёзда чанг қишлоқ йўллари кўтарилиб, шағал ётқизилди. 1965 йилда партия ва ҳукуматнинг махсус қарорига биноан узунлиги 170 километр бўлган Газли — Сазакино магистрали қурилиши бошланди.

Бу магистрал йўл Бухоро «зангори ёқилғи»сини Уралга етказган улкан газ қувурини эксплуатация қилишда жуда катта аҳамиятга эга. Шунингдек, Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРни республика маркази билан туташтириб, кўп тармоқли халқ хўжалигимизни янада ривожлантиришда катта муҳим роль ўйнайди.

Янги беш йилликнинг биринчи йилида ҳам йўлчилар ҳормай-толмай меҳнат қилиб, янгидан-янги меҳнат зафарларини қўлга киритмоқдалар. Йўл қурилиши ва ремонти ярим йиллик плани ортиғи билан адо этилди.

Областимизда юзлаб километр йўл қуриб, халқ хизматига топширган 10- йўл қурилиши бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Маматкарим Жабборов) Газли — Сазакино магистрали қурилишини жадал суръатлар билан давом эттирмоқда.

Ўнлаб механизаторлар, шофёрлар қудратли ҳозирги замон йўл техникасини жиловлаб, асрлар бўйи уйқуда ётган бепоён Қизилқум чўлининг жазирама иссиғига ва узлуксиз қум бўронларига бардош бериб, самарали меҳнат қилмоқдалар. Ҳозирги кунгача 100 километрдан ортиқ йўлга асфальт ётқизилиб, фойдаланишга топшириш учун шай қилиб қўйилди. Қолган 70 километрида асфальтлаш ишлари жадал суръатлар билан кенг кўламда олиб борилмоқда.

Бу улкан йўл қурилишида кўпгина коммунистик меҳнат зарбдорлари етишиб чиқдилар. Автогрейдерчи Александр Бескровний, Зариф Ҳодиев ва Тош Юсуповлар, битум ташувчи машина шофёрлари Ҳайдар Ҳайриев ва Василий Кирмаровлар, шағал ташувчи шофёрлар Николай Чауш ва Раим Қурбоновлар, тракторчи Ботир Нуруллаев, экскаваторчи Қўзи Ибодуллаев, ишчи Жума Бозоров шулар жумласидандир. Улар қўлни-қўлга бериб, кундалик топшириқни 1,5-2 баравар ортиғи билан бажармоқдалар.

Аҳил йўлчилар коллективи автомобилчилар билан елкама-елка меҳнат қиларканлар, йўл қурилишини муддатидан илгари туғаллаб, Улуғ Октябрнинг 49 йиллиги байрамига совға қилишга аҳд қилдилар.

Ҳозирги кунда областимизда иккита йирик республика ва иккита маҳаллий йўл-эксплуатация участкалари мавжуд. Бу коллективлар зиммасига йилига юз минглар сўм маблағ сарф қилиб, мавжуд юзлаб километр йўлларни ремонт қилиб ҳамиша тахт ва равон сақлашдек, транспорт ҳаракатини қишин-ёзин, кеча-ю кундуз узлуксиз таъминлашдек масъулиятли вазифа юкланган.

Янги беш йилликда областимиз йўлчилари олдида янада улуғвор ва масъулиятли вазифалар турибди. Йўллар қурилишини кескин авж олдиришимиз, аҳоли яшайдиган ҳамма пунктлар, қишлоқлар, колхоз ва совхозларни, пахта тайёрлаш пунктларини магистрал йўллар билан боғлашимиз зарур. Ахир мавжуд йўлларнинг 20 процентигина асфальтланганини қониқарли деб бўладими? Йўқ, албатта! Йилига ўрта ҳисоб билан 305 километр йўл қурилгандагина, беш йилликнинг охирига бориб областимизда йўлсизликка узил-кесил барҳам бериш мумкин.

Хуллас, областимиз йўлчилари партиямиз XXIII съезди қарорларини бажариш учун ҳормай-толмай меҳнат қиладилар. Халқ хўжалигига сув ва ҳаводек зарур бўлган янгидан-янги йўлларни қуриш учун ўз куч ва ғайратларини аямайдилар.

О. ҲАСАНОВ,
Бухоро область автомобиль йўллари бошқармасининг бошлиғи.

Партия турмуши

ОДАМЛАР УЧУН

Шу долзарб кунларда йиғим-теримнинг муваффақияти одамларга, уларнинг кайфиятига боғлиқ...

Теримнинг дастлабки кунлариданоқ коммунистларнинг бутун фикр-зикри далада ишлаётган кишиларга ғамхўрлик қилиш, улар ҳақида қайғуришга қаратилди. Партия бюросининг август ойи охирида бўлиб ўтган мажлисида «йиғим-терим мавсумида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш» ҳақидаги масала муҳокама этилди. Бу йиғилишда агитпункт мудирлари, агитаторлар, «Билим» жамияти қишлоқ группасининг лектор ва докладчилари, радиолекторий раҳбарлари, деворий газеталарнинг редакторлари иштирок этди.

Колхозда 22 та дала шийпони бўлиб, булар пахтакорларнинг иккинчи уйига айлантирилган. Улар шинам қилиб безатилган, ҳамма керакли асбоб-ускуналар, мебеллар билан таъмин этилган. Ҳордиқ чиқариш соатларида колхозчилар радио тинглайдилар, шахмат-шашка ўйнаб, газета ва журналларнинг янги сонларини ўқийдилар. Кўпчилик дала шийпонлари ёнида қироатхона, аптека, сотувчисиз магазинлар, мавсумий ясли лар ишлаб турибди.

Теримчилар учун иссиқ овқат ташкил этилди. Шийпонга ҳар куни қовун-тарвуз, мева-чева келтирилади. Натижада теримчиларнинг соатлик график асосида юқори унум билан ишлашига имконият яратилди, вақт анча тежаляпти.

Тушлик дам олиш соатларида агитаторлар колхозчилар билан суҳбатлашадилар, янгиликлардан уларни хабардор қиладилар. Исмоил Ҳожиев, Ҳалил Саттихўжаев, Оқил Жумақулов, Жовли Тангиров каби агитаторлар ўзларининг руҳлантирувчи оташин сўзи ва ишдаги шахсий намунаси билан ҳамманинг ҳурмат-иззатига сазовор бўлмоқдалар. Бригада деворий газеталари саҳифаси илғор теримчиларнинг тажрибасини пропаганда қилишга, қолоқларни уялтириб, теримчиларни янги марраларга даъват этишга қаратилган. Дала шийпонларида ҳафтада бир марта жанговар варақалар чиқариб турилибди. Колхоз марказида кўргазма ва ҳурмат тахталари ва «Пахтакор» деворий газетаси осиб қўйилган. Буларда хўжаликдаги кундалик терим суръати ёрқин акс эттирилади. Колхоз радиоузели тез-тез сўнгги ахборот эшиттириб, пахтакорларни теримнинг боришидан хабардор қилиб туради.

Партия ташкилоти социалистик мусобақани уюштиришга ҳам зўр эътибор беряпти. Мусобақа ғолиблари учун 2 та кўчма Қизил байроқ таъсис этилди. Илғор бригадаларга ҳар 10 кунда байроқ билан бирга 50 сўм пул мукофоти ҳам берилмоқда. Мавсумда 7-10 минг килограмм ингичка толали пахта терган чеварларга соат ва велосипед берилади. Маррага ҳаммадан олдин етган бригадага мотоцикл, 12-15 тонна пахта терган чеварларга телевизор мукофотга берилади.

Колхозимиз аъзолари партия ташкилоти ва правление томонидан кишилар ҳақида қилинаётган чинакам ғамхўрликка амалий иш билан жавоб бермоқдалар. Улар янги беш йилликнинг дастлабки йилида она-Ватанга 500 тонна ингичка толали пахта бериш мажбуриятини олдилар. Азаматлар шунга яраша меҳнат қиляптилар. Шу боисдан ҳам хўжалигимиз йиғим-теримда областдаги энг илғор хўжаликлар қаторидан жой олди. Ҳозиргача йиллик пахта тайёрлаш плани 80 процент уддаланди. Бозор Раҳмонов, Аҳмед Менглиев, Эшпўлат Норбоев каби коммунистлар раҳбарлик қилаётган бригадалар ҳар гектар майдондан ҳозирнинг ўзидаёқ 27-30 центнердан ингичка толали пахта сотиб, йиллик планларини ошириб бажардилар ва социалистик мажбурият ҳисобига «оқ олтин» топширмоқдалар.

Ингичка толали пахта етиштириш устаси бўлган хўжалигимиз коллективи 1740 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан хирмон кўтариб, йиллик планни 15 октябрга, социалистик мажбуриятни эса 25 октябрга бажариш учун ғайрат камарини белга боғладилар.

А. ҚИЛИЧЕВ,
Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози партия ташкилотининг секретари.

ҲАР КУНИ 6 ТОННА

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Қоракўл районидаги Киров номли колхоз азаматлари пахта териш ва тайёрлашда область хўжаликлари орасида пешқадамлик қилаётирлар. Колхозда кунига давлатга йиллик планнинг 4,5-5 процепти миқдорида «оқ олтин» сотилмоқда.

Хўш, бунга қандай қилиб эришиляпти? Хўжалик далаларида 12 та «ХТ-1,2» терим агрегати икки сменада тўхтовсиз ишлаб турибди. А. Кадамов, М. Холлиев каби «пўлат от» чавандозлари кунига хирмонга 5-6 тоннадан пахта тўкмоқдалар. Шунингдек, кўпминг килограммчи теримчилар меҳнатда зўр ташаббус ва ғайрат кўрсатаётирлар. Р. Сафарова, Т. Ҳусайнова, Л. Қодировалар ҳар куни 280-300 килограммдан пахта термоқдалар. Уларнинг ҳар бири мавсумда 8-10 тоннадан «оқ олтин» теришга сўз берган.

Оққўрғон районидаги «Озод» колхози давлатга пахта сотиш планини пешқадам хўжаликлар қаторида бажарди. Бу муваффақиятга «зангори кема» капитанлари билан бир қаторда, кўпминг килограммчи теримчилар ҳам муносиб ҳисса қўшишди. Сиз чапдаги суратда кўриб турган илғор теримчи Тўхтахон Эшматова ҳозиргача 6 тоннадан ортиқ пахта терди.

Қидирбой Мавленов Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхозининг пешқадам механик - ҳайдовчиларидан бири. Ҳозиргача хирмонга 110 тоннадан ортиқ «оқ олтин» тўкди. Ўнгдаги суратда: Қ. Мавленов.

А. Тўраев фотолари.

«Совет Ўзбекистони» ва «Тошкент бинокори» газеталарининг рейди

РЕМОНТ НЕГА СУСТ?

Уй-жой бинолари ремонтини текширамиз

Тошкентда дастлабки қаттиқ ер силкинишлари бўлиб ўтган даврдан буён республикамиз пойтахти улкан қурилиш майдонига, мардлик ва жасорат майдонига айланиб кетгани ҳаммага равшан.

Эл пуфласа бўрон кўтарилади, дейди халқимиз. Бутун мамлакат оёққа қалқиб, янги Тошкентни қуряпти! «Суяги бутун», ремонт-тиклаш ишларидан сўнг яроқли ҳолга келади, деб ҳисобланган минглаб уй-жойлар меҳнатсевар ремонтчи-қурувчиларимиз меҳнати билан асли ҳолига қайтяпти, шаҳар аҳолиси чодирларни бир-бир тарк этяпти.

«Главташкентстрой»нинг қатор трестлари зилзиладан шикастланган биноларни белгиланган муддатларда ремонтдан чиқариш борасида ғайрат ва ташаббус билан иш олиб бораётирлар. Кўпгина хонадонларда бўлганимизда уларнинг шаънига айтилган илиқ ва самимий миннатдорчилик сўзларини эшитдик.

Мана, Пушкин кўчасидаги 26-уйдамиз. Бу кўп қаватли уйни 7-трестнинг 42-қурилиш бошқармаси прорабн ўртоқ Ахтямов бошлиқ ремонтчилари тиклаяптилар. Ёш мутахассиснинг тадбиркорлиги, талабчанлиги ва уддабуронлиги ҳар қадамда сезилиб турибди. Квартиралар сифатли ремонт қилиняпти. Уй эгалари ремонтчилар ишидан мамнун.

Лекин текшириш жараёнида шу нарса яққол кўзга ташландики, 7-трестнинг айрим қурилиш бошқармалари ремонтчилари қатор кўп қаватли уйларда ремонт ишларини асоссиз равишда кечиктириб юборишяпти, бажарилган иш сифати паст, квартиралар белгиланган муддатда қўлдан чиқарилмаётир.

Пушкин кўчасидаги 29-уйда бўлганимизда ачинарли манзара устидан чиқдик. Ремонтчилар «мендан кетгунча» қабилида иш тутаётирлар. Педагог А. Абдуллаева хонадонини кўздан кечирарканмиз, прораб В. А. Яковлевнинг ўз ишига масъулиятсизлик билан қараб келаётганлиги равшан бўлди. 8 кишидан иборат ремонтчилар 1,5 ой давомида «ишлашиб», квартирани нари-бери оқлаб чиқиб кетганлар. Мўриларга қўл ҳам урилгани йўқ. 29-квартирада эса бундан ҳам ачинарли аҳволни кўрдик. Хоналарни бир-биридан ажратиб турадиган тўсик шу қадар қинғир-қийшиқ қилиб ўрнатилганки, бу ремонт-тиклаш ишларининг энг ибтидоий талабига ҳам жавоб бермайди. Бажарилган иш брак деб топилгач, прораб:

— Қизиқ, бундан ҳам ошириб ремонт қилиб бўларканми? — дейди қўполлик билан.

У малакали ремонтчилар етишмаётганидан нолийди. Аммо шу участкага бирктилган мастер қаерда юрганини, ҳатто унинг фамилиясини ҳам билмайди. В. А. Яковлевнинг масъулиятсизлиги уйни белгиланган муддатда — 28 сентябрда фойдаланишга топшириш имконини бермади. Афсуски, трестнинг бошқа қурилиш бошқармалари фаолиятида ҳам шундай камчиликларга йўл қўйилаётир.

9-трестнинг қурилиш бошқармалари иш олиб бораётган объектларда бўлганимизда ютуқлардан камчиликлар кўпроқ экани кўзга ташланди. Фактларга мурожаат қилайлик: Мингўрик кўчасидаги 8-уйни фойдаланишга топшириш ҳаддан ташқари кечикиб кетяпти. Хўш, бунинг сабаби нимада? Саволимизга шу уйда истиқомат қилувчи кишилар бундай жавоб беришди:

— Ремонтчилар июль ойидан буён шу уйга кириб-чиқиб, юришибди. Аммо, ҳалигача кўп квартираларда сувоқ ва пардозлаш ишлари тугалланмаган.

Ўша куни уйнинг нақ ёнгинасида 8-10 чоғли йигит-қизлар ҳангомалашиб ўтирганини кўрдик. Политехника институтининг пахта йиғим-теримидан атайин олиб қолинган студентлари экан. Ремонтда қатнашгани келишибди. Нега бекор ўтирибсизлар, деб сўрасак:

— Зарур асбоб-ускуна йўқ, нима қилайлик? — деб жавоб беришди.

Дарҳақиқат бу кишилар етарли иш қуроллари ва материаллар билан таъминланмаганлар.

Ремонт ишларига раҳбарлик ана шу хилда. Аммо трест бош технологи ўртоқ Г. Приборкин прораб В. Г. Радионовга буйруқ оҳангида дейди.

— Уй икки кун ичида албатта тайёр бўлсин!

— Албатта, албатта, тайёр бўлади, — дейди прораб ҳам ҳозиржавоблик билан.

Ҳамма иллат шундаки, трест раҳбарлари объектларда бўлганларида кўпроқ буйруқ, умумий кўрсатмалар бериш билан чегараланиб қолмоқдалар, юз берган камчиликларни тезроқ бартараф этиш юзасидан таъсирли чоралар кўрмаётирлар. Сентябрь ойи ичи трест 19 та икки қаватли уйни ремонт қилиб бериши лозим бўлгани ҳолда, атиги 5 уй қўлдан чиқарилди, холос.

Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, Киров район ижроия комитети раҳбарларининг баъзи пала-партиш ишлари трест ходимларини ранжитаётир. Ижрокомнинг айрим ходимлари қайси кўчада қайси уй ремонт қилиниши ҳақида аниқ тасаввурга эга эмасликлари яқинда билиниб қолди. Масалан, заказчи Коммунальная кўчасидаги 3, 8, 12-уйларда 15 тадан 20 тагача квартиралар ремонт қилиниши лозимлигини таъкидлайди. Бу уйларни ремонт қилиш учун ишчи кучи ва материаллар келтирилганда шу нарса маълум бўлдики, ана шу уйлар... аллақачон бузиб ташланиб, ўрни текислаб қўйилган экан. Гвардия кўчасидаги 26 ва 1 Май кўчасидаги 35/9 уйда эса тамоман бунинг тескариси бўлди. Заказчи бу уйларда атиги 1-4 тадан квартира ремонт қилинишини қайд этган бўлса ҳам, аслида уларда 12 тадан 23 тагача ремонт-талаб квартиралар бор экан... Ҳам аянчли, ҳам кулгили воқеа. Ижрокомдаги айрим ўртоқларнинг масъулиятсизлиги туфайли шу тиғиз кунларда ишчиларнинг қимматли вақти бекорга кетди, материаллар беҳуда ташиб юрилди.

Тўғри, малакали сувоқчилар, пардозчилар, печсозлар камлиги ҳам ремонт ишлари суръатини оширишга салбий таъсир кўрсатяпти. Лекин текшириш жараёнида бирор ташкилотда ишламайдиган талайгина «кўчиб» юрувчи ремонтчилар борлигини кўрдик. «Главташкентстрой» ҳам, шаҳар ижроия комитети ҳам ана шу мўмай даромад ишқибозларини Тошкент қурилишига жалб этсалар, фойдадан ҳоли бўлмасди.

Баъзи трест раҳбарларининг мутахассис кадрларни тез-тез ўзгартириб туришлари ҳам умумий ишга халақит беради. Масалан, 9-трестнинг 51-қурилиш бошқармасида сўнгги пайтларда 3 та бош инженер алмаштирилган. Бош инженер ўртоқ Баховутдинов эса бу вазифада 10 кун ишлар-ишламас вазифасидан бўшатилган. Бу хилда йўл тутиш ўрнига мутахассисларга нисбатан талабчанликни ошириш наф келтирмасмикан?

Зарур кўтарма механизмлари етишмаслиги сабабли аксарий ишлар қўл кучи билан бажариляпти. Қурилиш материалларини юқори қаватларга қўлда кўтариб чиқишга тўғри келяпти. Бу ҳол ҳам кўп қаватли уйларда ремонт ишларининг чўзилиб кетишига сабаб бўлаётир. Солдатлар, студентлар ва қурилиш бўйича ихтисоси бўлмаган ҳашарчиларни оператив равишда махсус тайёргарликдан ўтказиш ремонт ишларининг бундан кейин янада юришиб кетишида муҳим омил бўлади. «Главташкентстрой» раҳбарлари техника таъминоти ва кадрлар тайёрлаш борасида амалий тадбирлар белгилашлари зарур.

Осмонда булут айланиб, ёғин-сочинли кунлар бошланиб қолди. Ҳаво очиқ кунларнинг ҳар дақиқасидан унумли фойдаланиб, квартиралар ремонтини тезроқ ниҳоясига етказиш, ҳамшаҳарларимизни чодирлардан уйларга тезроқ кўчиришга ҳисса қўшиш ҳар бир бинокор-ремонтчининг муқаддас бурчидир!

С. О. Козин — бинокор-инженер, «Главташкентстрой» Халқ контроли комитетининг штатсиз инспектори.
А. Йўлдошев — «Тошкент бинокори» газетаси ходими.
О. Ҳакимов — «Совет Ўзбекистони» мухбири.

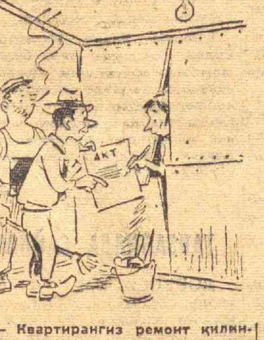

— Квартирангиз ремонт қилингани ҳақидаги ҳужжатнинг шу ерига имзо чекворингчи...

— Ажабо, биз ремонт қиладиган уй қаёққа ғойиб бўлдийкин-а?..

МАШИНАЛАР КАНАЛЛАР ЎЗАНИГА ЧИҚМОҚДАЛАР

Ўзбекистонда суғориш мавсуми эндигина тамом бўлди, ирригаторларда эса янги ташвишлар пайдо бўлди. Канал ва коллекторларни баҳорга қандай қилиб ўз вақтида яхши тайёрлаш мумкин?

Сув хўжайинлари учун мовий магистралларни балчиқ ва қумдан тозалайдиган қизғин пайт етиб келди. Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигида мухбиримизга қуйидагиларни маълум қилдилар: механизаторлар куз-қиш мавсумида каналлар ва ернинг захини қочирувчи зовурлар траншеяларидан 45 миллион кубометр лой қазиб чиқаришлари лозим. Ана шу ғоят катта ҳажмдаги ер ишларининг ҳаммаси деҳқонларнинг пўлат ёрдамчилари — машиналар зиммасига юклатилади. Бир ярим минг экскаватор, землесос, скрепер ва ер қазийдиган бошқа механизмларни ишга солиш кўзда тутилади.

Амударё қуйисидаги Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССР механизаторлари сув йўлларини тозалаш мавсумини биринчи бўлиб бошладилар.

Қорақумда тўртинчи воҳа

Қорақалпоғистон мелиораторлари Қорақумда артезиан суғоришининг 4-участкасини ўзлаштира бошладилар. Бу ерда қўриқ ерлар ҳайдаб, текисланиб қўйилди, сув отилиб чиқадиган 14 қудуқ ишга туширишга тайёрланди. Траншеяларга уч километр узунликдаги полиэтилен қувурлар ётқизилди.

Чорвадорлар иҳотазорлар билан ўраб олинган кўмкўк майдонларда йилига бир неча марта беда, маккажўхори, оқжўхори ҳосилини йиғиштириб олишлари, қоракўл қўйларни тўйимли озуқа билан таъминлашлари мумкин.

Даштда барпо этилаётган воҳаларнинг умумий майдони шу беш йиллика 850 гектарни ташкил этади.

(ЎзТАГ).

Ахлоқ, одоб мавзуида

ТАМАГИР ҲАМИША ҒАМГИН

Бу фони дараро гар шоҳлиғ истар эсанг бўлғил,
Гадолиғ нониға хурсанду бўлма шоҳға ҳожатманд.
Бўлиб нафсингга тобе, банд этарсен неча душманни
Сенга йўқ нафсдек душман, қилаолсанг ани қил банд.
(Навоий).

Инсон мақсад йўлида ҳаракат қилади. Ҳаётнинг руҳи ҳаракатдан иборат. Эзгу ният билан меҳнат қилганда тўсиқ, қийинчиликларга дуч келиш мумкин. Ақл, ирода, ишонч деган маънавий қувват одамга куч, сабот бағишлайди. Умид, орзу ато қилади. Булар бўлмаса ҳаётда лаззат ҳам бўлмас эди.

Шу тариқа турмушдаги орсизбаракат, ҳузур-ҳаловат; одамлардаги ҳиммат-саховат, қўйингки, барча гўзаллик ва олижаноб фазилатлар меҳнат натижасидир.

Ўзлари ип кийсалар ҳам, бошқаларга ипак кийдиришни истайдиган ҳиммат эгалари, ёвғон ошлари билан хасрат қилмайдиган, ёғлиқ нонлари билан мақтанмайдиган, бировдан бирор нарса таъма қилмайдиган одамлар шубҳасиз меҳнат кишиларидир. Кишилар бахтидан шодланувчи бундай кимсалар елкасида ҳасад юки йўқ. Ҳаёт гўзаллигидан баҳра оладиган нозу-неъматларнинг лаззатига тушунадиган, дўст қадрини биладиганлар ҳам шулар.

Мана шундай меҳнатда камол топган, маънавий жиҳатдан бой кишиларнинг қалблари роҳатда бўлади.

Меҳнат қилиб фазилат орттирган кишилар ўз манфаатларини халқ манфаатида кўрганлари учун комил инсон сифатида иззат-ҳурматдадирлар. Оилалари мустаҳкам, тотув. Уларнинг содиқ дўстлари ҳам кўп.

Ўз манфаати учунгина ҳаракат қиладиганларда тама бўлади. Буларнинг баъзилари оз меҳнат билан кўпроқ ундириш пайига тушиб, оладилар-да, ўлгунча ланганбардор, ялинчоқ, хушомадгўй, иккиюзламачилик қиладилар. Бундай жиркaнч хусусият маишатпараст, мансабпараст, шуҳратпараст шахсларга хос.

Байтқўрғон сувининг ёқасидаги хушҳаво, хушманзара чойхонага дам олиш учун ўқитувчилар чиқдилар. Қирқ ёшлардаги бир киши келиб кўришдида бир палов қилишни таклиф қилди. Улар «кўрамиз!» дейишлари билан ишга уриниб кетди. Паловни еб, ҳисоб-китобни қиларда у киши. Харажати менга деса ҳам ўқитувчилар ошнинг пулини ташлаб кетдилар. Чойхоначига келиб «ўқитувчилар қизиқ бўладилар-да. топганда текин ейишса, биров бир нарса дейдими. Бир оз «хизмат» қилиб қўйсам мактабга хўжалик мудири бўлиб олардим, ўтин-кўмир, баъзи харажатлар, текин бўларди, деди халиги одам.

Яна бошқача таъмагирлар осмондагини сапчиб, ердагини чўпчиб олишга ҳаракат қиладилар. Халқнинг мулки, бировнинг буюми демай пайтини пойлаб уйига ташийди. Ўрни билан сотиб, пуллаб ҳам олади. Шундай васвасага учраганларнинг жонига жабр. Оёғига оғир, халқ муруватидан ноумид бўлгани учун руҳи ҳам азобда.

Қўшиқ келин кулиб-кулиб: «Холамнинг касалликларини эшитиб, ҳол сўрагани борсам, «Опа»ларга шовла худойи атаган эдим, пиширнб бериб кет, дедилар. Кирсам катта қазнақда оёқ қўйишга жой йўқ. Ўнтача хумча бор. Ҳаммадан ҳам катта-кичик шиша банкаларнинг кўплигини айтинг, ёзнинг ноз-неъматларидан қишга сақлашга банкалар етишмаганда ўнтачасини сўрашга иймандим. Шох-шаббаларнинг остида катта-кичик қувурлар қалашиб ётибди... ҳайрон қолдим. Уч қизлари жойидан тиниб, болали-чақали. Келинлари билан чиқишмай, ўғиллари бўлак бўлиб кўчиб кетган, бунча нарсаларни нима кераги бор экан. «Яхшики уйимиз зилзиладан четроқда, агар кўчадиган бўлсак юкимиз 10 машинадан ортади» дейдилар холамнинг ўзлари.

Пискентдан келган меҳмон «Бир отин ойи ўлганда икки сандиқ молнинг ичидан 11 тароқ, 12 та резинка калтак, николайпошшонинг бир халта тангаси, 5 дона чангғовуз, 8 жуфт махси-ковуш, болаларнинг киймига тақиладиган ўққипар, кўзмунчоқларгача чиққан эди,» — деб айтса ҳаммамиз кулдик.

Ўтмишда топганини еб, бошоёққа, оёқ бошга қараб йиғлайдиган кўпчилик ёлчиб-ёрнмаган, нарса топилмайдиган даврда бошқа гап эди. Ҳозирги ёққанини еб, ярашганини киядиган фаровон турмушда бундай пасткаш хасисликнинг бўлишига ҳайрон бўласан киши.

Алдамчилик билан кун кўрувчилар таржимаи ҳолига қарасангиз қилган иши тубанлик, ҳаёсизликдан иборат.

Очкўзликда аччиқ-тизиқ, кесатиш, ёки шивирлаб бир-бирини ёмонлаб гапириш уларга одат бўлиб қолган. Ҳаммадан ҳам тўй маъракаларга бориб «арвоҳнома», «Қиёматнома» деган китобларни ўқиб, хотинларни қўрқитганлари ёмон. Бир кун Салиманинг колхозда актив бўлиб, ҳозир пенсия оладиган қайнонаси жуда руҳи тушиб келди. Келин нима гап, — деб сўраса қайнона «Энди нима қилсам, мен билан ишларинг бўлмасин» деди. Кейин билишса у маъракаларга келган отинларнинг таъсири билан ҳатто олаётган пенсиясига ҳам шубҳа билан қарайдиган бўлиб қолибди. Одамлардан «Пенсия ҳалолми-ҳароммн» деб сўраб юрган эмиш. Отинойилар эса: «Ҳар замонда ис чиқариб, худойи қилиб турсангиз ҳалол» дебди.

Худди шунга ўхшаб кунини бошқалар устига қўйиб олган самарқандлик бибиҳалфалар вафот этганларнинг ўлган куни ҳам, эрта-индинига ҳам бориб «ўқиш» қилиб мурда эгаларидан нарса йиғиб олиб кетадилар, талончилик қиладилар.

Таъмагирлар сира тўймайдилар. Ис чиққан жойдан қолмайдилар. Қўшҳовуздаги таъзияхонага шундай текинхўрларни комсомоллар йўлатмаган экан. Таъмагирлар боғишамолдаги таъзияхонага борибдилар. Халқимиз бундай сурбетларни «суллоҳ!» дейди.

Биз баъзан эскилик сарқитларини, текинхўр алдамчиларни фош қиламиз-у, шунга йўл қўйиб келаётганларга эътибор бермаймиз. Ҳолбуки, ўшандай тубанликларга йўл қўйиб, билиб-билмасликка соладиганлар ҳам учраб туради. Шундайларга аёвсиз бўлишимиз лозим.

Жойлардаги партия, комсомол, касаба союз ташкилотлари ҳар қандай юлғичлик, таъмагирликларга қарши жамоатчилик йўли билан мунтазам кураш олиб боришлари лозим. Халқимиз улуғ мақсад йўлида меҳнат ва ижодида мўъжизалар кўрсатаётган бир замонда эскилик сарқитларига, таъма, ҳасад, текинхўрликка ўрин бўлмаслиги керак.

Музайяна АЛАВИЯ,
филология фанлари кандидати.

Сервантес

Европа мамлакатлари тарихида Уйғониш даври тафаккур «титанлари»ни яратган бўлса, буюк испан ёзувчиси Сервантес ана шу титанларнинг бири, кейинги давр Европа адабиётининг ривожланиш режаларини аниқлаб берувчи, реалистик роман жанрини яратувчи эди.

Испанияда гуманистик маданият ва адабиёт XVI асрнинг иккинчи ярми ва XVII асрнинг бошларида айниқса, ривож топади. Инсон шахси фаолиятининг кенг ривожланишига имкон борлиги, янги таассуротлар, дадил сиёсий ўзгаришлар, бой саргузаштлар XVI ва XVII аср испан адабиётида ўз ифодасини топган. Шунинг учун Уйғониш давр испан адабиёти бой фантазия, жўшқинликка эгадир. Бу даврдаги испан адабиётида айниқса тараққий этган жанрлар роман ва драма эди. Испан адабиёти жаҳонга Сервантес, Лопе де Вега, Кальдерон каби моҳир сўз усталарини тақдим этади.

Мигель де Сервантес Сааведра 1547 йил 29 сентябрда Алькала де Энарес шаҳарчасида камбағал табиб оиласида туғилган. Боболари ўзига тинч дворян бўлган Сервантеслар оиласи анча қашшоқлашган ва у шаҳардан бу шаҳарга кўчиб, табиблик билан зўрға кун кечирар эди. Ёш Сервантес қийинчиликлар билан Алькала де Энарес университетини тамомлайди. 21 ёшда Рим папасининг Испаниядаги элчиси кардинал Аккавивага хизматга киради ва у билан Италияга жўнайди. Кардинал вафотидан кейин Сервантес Италияда ҳаракат қилиб турган испан армиясида хизмат қилади ва 1571 йилда Лепантодаги даҳшатли денгиз жангида иштирок этади. Сервантес елкасидан қаттиқ яраланиб, чап қўли бутунлай ишдан чиқади. 1575 йили ватанига қайтишда Жазоир денгиз қароқчилари томонидан Сервантес ва унинг йўлдошлари асир олинади. Асирликда Сервантес 5 йил оғир ҳаёт кечиради ва охирида 1580 йили бошқа асирлар қаторида уни ҳам катта пул эвазига озод қиладилар. Ватанига қайтган Сервантес оиласи ниҳоятда оғир аҳволда, қашшоқликда эканини кўради, яна иш излаш, рўзғор ташвишига тушади.

Сервантеснинг ижодий фаолияти худди ана шу оғир йилларда бошланади. У шеърлар ёзиб, бой одамларга бағишлайди, пьесалар ёзиб, театрларга сотади. Шу йиллари биринчи романи «Галатея» устида ҳам ишлайди, уни 1585 йили нашр эттиради. Ижодий ишдан онда-сонда келадиган маблағ катта оилани таъминлай олмайди, у иш ахтаришга мажбур бўлади. 1585 йили армияга интендант хизматига киради. Хачир минган Сервантес король армиясини дон билан таъминлаш учун 5 йил Севилья шаҳар ва қишлоқларини кезади. 1593 йили эса жарима боқимондаларини йиғувчи вазифасига тайинлайдилар. Тўпланган маблағларни қабул қилган банкир сингани туфайли Сервантесни хазина пулини ўзлаштирганликда айблайдилар ва 1597 йили 3 ойга қамайдилар. 1602 йили у яна бир марта қамалади. Иккинчи қамалишдан ёзувчи қачон ва қандай озод этилганлиги ҳақида ҳеч қандай маълумот йўқ. Ана шу иккинчи қамалишида, 1602 йили Севилья турмасида ёзувчи буюк асари «Дон Кихот»ни бошлаган эди.

Сервантеснинг бу даврдаги ҳаёти ниҳоятда қашшоқликда, кўпинча монастрлар тарқатувчи худойи овқат ҳисобига ўтган. Бу ҳақда ёзувчининг ўзи шундай дейди: «Ҳаёт осон эмас, баъзида очлик ҳеч қайси китобда ёзилмаган ишларни қилишга мажбур этади».

Ёзувчи ҳаётининг сўнгги 15 йилини моддий қийинчиликларда ўтказган, лекин шу йиллар Сервантес ижодининг энг гуллаган, ёзувчининг испан миллий адабиёти шуҳратини жаҳонга тарқатган асари «Дон Кихот» романини яратган йиллар бўлди.

Севилья турмасида бошлаган «Дон Кихот»нинг биринчи қисми 1604 йили тугалланди ва асар 1605 йили Мадридда босилиб чиқди. Китобнинг муваффақияти шунчалик катта бўлдики, иккинчи қисми ёзилгунча у 11 мартаба нашр этилади. 1608 йили француз, 1612 йили инглиз тилларига таржима этилди. «Дон Кихот»нинг иккинчи қисмининг қўлёзмаси 1615 йил бошларида тугалланиб, йил охирида босмадан чиққан.

Асарларнинг муваффақиятига қарамай ёзувчининг моддий ҳаёти аввалгича оғир аҳволда қолади, чунки ёзувчиликдан топилган даромад ниҳоятда оз қўлёзмалар наширларга арзимаган пулга сотилар ва уларнинг хусусий мулкига айланар эди. Сервантес умрининг охирги йилларида Мадриднинг адабий ҳаётида актив қатнашади. 1613 йили «Насиҳатомуз ҳикоялар» тўпламини, 1614 йили «Парнасга саёҳат» адабий сатирик достонини, 1615 йил «Саккиз комедия ва саккиз интермедиялар» тўпламини нашр эттиради. У 1616 йил 23 апрель, шанба куни вафот этади.

Саргузаштларга бой бўлган давр вакили Сервантес ҳаёти ва ижодий фаолияти ҳам саргузаштлар билан тўлиб тошган эди. Ёзувчи «Дон Кихот» устида иш бошлагунча ижодда ўз йўлини топа олмаган ва охирида фақат ўзига хос бўлган услуб, жанр — янги реалистик романни яратади.

Сервантес номини жаҳонга танитган шоҳ асари «Дон Кихот»ни ёзишга киришганида 55-56 ёшларида, катта ҳаётий тажриба орттирган эди. Сервантес солиқлар йиғувчи сифатида мамлакат шаҳар ва қишлоқларини ўн йиллаб кезиб, деҳқонлар, идальголар, кабальеролар, шаҳар аҳолисининг турли табақалари ҳаёти, давлат идораларидаги бюрократизм, дин арбобларининг халқни алдашга қаратилган ҳийла найранглари, умуман ҳаётнинг фожиали зиддиятлари билан яқиндан танишган эди. Ёзувчи орттирган ана шу ҳаётий билим, тажрибалари асарлари, айниқса «Дон Кихот» романининг асосий мағзини ташкил этади.

Уйғониш даври прогрессив миллий адабиётнинг вазифаси мавжуд оғир ижтимоий-сиёсий шароит, дин ва қилич ҳукмронлиги даврида ижобий миллий традицияларни ҳимоя этиш ва ундан авлодларни баҳраманд қилиш эди. Бу вазифа биринчи навбатда Сервантеснинг «Дон Кихот» романида адо қилинди.

Дон Кихот қишлоқлик бечора идеалго. У рицарь романларини кўп ўқиганидан васвасага тушиб, сайёҳ рицарлар орденини тикламоқчи, ўз хоними хизмати йўлида қаҳрамонликлар кўрсатмоқчи, бева-бечоралар, ғариблар, хўрланганларнинг ҳимоячиси бўлмоқчи. Шу мақсадда у саёҳатга отланади. Лекин унинг ярoқ-аслаҳалари боболаридан қолган ва омборларда занглаб кетган, оти ҳар қадамда қоқилувчи қирчанғи, қурол тошувчиси бой бўлиш мақсадида унга ёлланган айёр, қўпол қўшни деҳқон, севгилиси — қўшни қишлоқлик молбоқувчи ва Дон Кихот — томонидан Дульсинея Тобосская деб аталган Альдонса Лоренсо эди.

Васвасага тушган Дон Кихот ҳамма нарса ва воқеаларга бошқача маъно, тус беради: шамол тегирмони унга улкан одамлар, карвонсарой ҳашаматли сарой, сартарош жоми-қалқон, маҳбуслар-хўрланган рицарлар бўлиб кўринади. Жаҳонда адолат ўрнатиш мақсадида қилган ҳамма «қаҳрамонлик»лари аксинча натижаларга олиб келади, у «ҳимоя» қилган одамлар яна ҳам оғирроқ аҳволга тушадилар ва унга, умуман рицарликка лаънатлар ўқийдилар. Дон Кихотни ҳақоратлайдилар, урадилар ва охирида чўчқаларнинг оёғи остига ташлайдилар.

Сервантес ўз асарида рицарь романларинигина эмас, балки умуман рицарликни масхаралайди. Сервантес олижаноб, бечора идальгони эмас, балки уни васвасага солган ғояларни танқид қилади. Дон Кихот фақат китобларда идеаллаштириб тасвирланган ўтмиш билан яшайди, реал ҳаётни билмайди ва у билан ҳисоблашмайди ҳам. Кўр-кўрона ҳаракат қилади. Қаҳрамон хатти-ҳаракатлари ва интилишлари билан унинг имконияти орасидаги келишмовчилик Дон Кихот қиёфасини ҳам кулгили, ҳам фожиали ҳолга солган.

Дон Кихотнинг мақсади олижаноб мақсад, лекин уни амалга ошириш йўллари кулгили. Шунинг учун Сервантес қаҳрамонига чуқур хайрихоҳлик билан қарайди, унинг юксак ахлоқий хусусиятлари, беғаразлиги, олижаноблиги, инсониятга хизмат қилиш орзуларини таъкидлайди.

Романнинг сўнгги бобларида Дон Кихот кулгили, ҳажвий хусусиятларини йўқотади, унинг қарашлари ва онгидаги қарама-қаршиликлар кескинлашади. У ҳўкизлар билан бўлган жангдан кейин Санчога «Хаёлларим ва мусибатларим жабру жафоси остида ҳалок бўлай, ўз ҳолимга қўй», дейди. Лекин романнинг асли мақсадини назарда тутган Сервантес қаҳрамонини васвасадан ҳоли бўлган, «қилмишларига тавба қилган» ҳолда вафот эттиради.

Дон Кихот образини тўлдирувчи ва айни замонда унинг акси бўлган образ Санчо Пансадир.

Сервантес даҳоси яратган қурол ташувчи образи мураккаб, чуқур реалистик, испан ҳаётининг муҳим томонларини акс эттирувчи ва роман ғоясини ёритишда анчагина ижобий роль ўйновчи образдир. Санчонинг соғлом фикрлари Дон Кихотни рицарлик васвасасидан қутулишга, хўжасининг олижаноблиги, олиҳимматлиги эса қурол ташувчининг манфаатпарастлик, бой бўлишга уринишидан озод қилиб, адолатпарвар, инсонпарварликка олиб келади. Санчо Панса образини яратиш билан Сервантес ҳали жаҳон адабиётида ҳеч ким журъат этмаган вазифани, деҳқонлар синфининг типик вакили ижобий образини яратди, уни ҳаётда тасдиқланган хусусиятлар, ахлоқий қиёфа билан бойитди ва адабий мангулигини таъминлади.

Сервантес ўз даврининг асосий тенденциялари проблемаси ва руҳини тўғри фаҳмлаб олган ва ўз асарида ифодалаган, икки қаҳрамон образида умумлаштирган, уларни умуминсоний мазмун билан бойитган. Шунинг учун Сервантес қаҳрамонлари XVI-XVII аср испан воқелигини ифодалаш билан чекланмай, кенгроқ аҳамиятга эга бўлиб, кейинги асрларда ҳам ўз моҳиятини йўқотмади.

Сервантеснинг шоҳ китоби инсоният даҳоси яратган мангу яшовчи асарларнинг биридир. Ҳар қайси давр «Дон Кихот»ни замонавий асар сифатида қабул қилади. Сервантес ижоди, асарларини турли мамлакат олимлари асрлар давомида ўрганиб, адиблар унга қайта-қайта мурожаат қиладилар, роман асосида балет, опера, драматик асар, фильмлар, мусиқий асарлар, ҳайкаллар, расмлар яратадилар.

Октябрь революциясидан кейин Сервантес асарлари, айниқса «Дон Кихот» машҳур испаншунос олимлар Кржевский, Смирновлар раҳбарлигида қайта-қайта таржима этилади, муаллифи ҳақида салмоқли илмий ишлар яратилади. Сервантеснинг ўлмас асари ўзбек ёзувчиси ва моҳир таржимони Мирзакалон Исмоилий томонидан ўзбек тилига таржима этилаётир. Яқин вақтларда ўзбек китобхонлари ҳам буюк испан адиби ижодидан баҳраманд бўлурлар. Чунки Сервантес янги идеал ҳаёт қуришимиз ва реакция лагерига қарши курашимизда замондошимиздир.

Ф. СУЛАЙМОНОВА,
филология фанлари кандидати.

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

(Н. В. Подгорнийнинг Австрияга қиладиган визити олдидан)

СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. В. Подгорнийнинг Австрияга қиладиган сафари мамлакат ҳаётидаги муҳим воқеаларнинг биридир. Австрия Республикаси федерал президенти Ф. Йонаснинг таклифига биноан ана шу расмий визит 10 октябрдан 17 октябргача давом этади. Яқинда бу ерда ўтказилган матбуот конференциясида Австрия канцлери Й. Клаус ана шу визит вақтида Н. В. Подгорний билан Австрия сиёсий арбоблари ўртасида музокаралар олиб борилади, деди. Австрия ташқи ишлар министри Л. Тончич-Сорини шу матбуот конференциясида музокаралар Австрия томонининг фикрини батафсил баён қилиш ва Совет Иттифоқи фикри билан танишиш учун яхши имконият яратиб беради, деб таъкидлади.

Австрияда чиқадиган «Эстеррейхише монатсхефте» журнали Н. В. Подгорнийнинг визитига бағишланган мақоласида бу визит «давлат шартномаси тузилган пайтдан буён Австрия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстона муносабатларни исбот қилади», деб уқтириб ўтди. Дарҳақиқат, 1955 йилда тузилган давлат шартномаси Совет — Австрия муносабатларини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш учун асос яратди.

СССР Олий Советининг таклифига биноан, миллий кенгаш учинчи раиси И. Вальнер бошчилигидаги Австрия парламент делегацияси расмий визит билан яқинда Совет Иттифоқида бўлди. Делегация мамлакат бўйлаб саёҳат қилди, СССР Олий Советининг депутатлари билан учрашди. СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. В. Подгорний Австрия парламентчиларини қабул қилди. Икки ўртада самимий, дўстона суҳбат бўлди.

СССР билан Австрия ўртасида иқтисодий ва маданий муносабатлар кенгайиб бормоқда. 1966 — 1970 йилларга узоқ муддатли товар айирбошлаш тўғрисида 1965 йил июль ойида имзоланган битим савдо муносабатларини ривожлантиришда [illegible]

Австрия ишчиларининг кўпи [illegible] «Фест» заводлари [illegible]

мамлакатларнинг рудаси ва кўмири ортилган юк пароходлари яна шу заводлар жойлашган Линц шаҳрига Дунай дарёси орқали бориб турибдилар. «Фест» заводлари ҳам Совет Иттифоқига пўлат тунука етказиб бермоқда.

Корнейбург шаҳридаги кемасозлик ширкати Совет Иттифоқи учун баржалар қурмоқда. Корнейбург кемасозлари ясаган «Дунай» ва «Амур» теплоходларида Совет ва чет эл туристлари Дунай бўйлаб завқ билан саёҳат қилмоқдалар. Совет ташқи савдо ташкилотлари Австрияда ўз виставкаларини мунтазам суратда ташкил этмоқда. Австрия фирмалари ҳам Совет Иттифоқида ўз маҳсулотининг нусхаларини намойиш қилмоқдалар.

Австрия халқи жаҳон маданиятининг хазинасига жуда катта ҳисса қўшди. Австрия жаҳонга Моцарт каби гений зотни берди, вальслар короли Иоганн Штраус, композиторлардан Глюк, Гайдн, Шуберт, Брамслар шу мамлакатда яшадилар ва бутун дунёга донги кетган музика асарларини ижод қилдилар. Уларнинг асарлари Совет мамлакатидаги музика ҳаваскорларига жуда манзурдир. Совет маданиятининг атоқли усталари Вена, Зальцбург, Брегенц ва Австриядаги бошқа шаҳарларнинг концерт залларида ҳамда опера саҳналарида томоша кўрсатиб бермоқдалар.

Австрия — Совет жамияти мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришда катта хизмат қилмоқда. Бу жамият Австрия халқини совет кишиларининг ҳаёти билан таништирмоқда.

СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. В. Подгорнийнинг Австрияга қиладиган визити Совет Иттифоқи билан Австрия Республикаси ўртасидаги дўстона муносабатларни янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга хизмат қилади.

В. ВИНОГРАДОВ,
Л. ТУШАВИН,
ТАССнинг Венадаги мухбирлари.

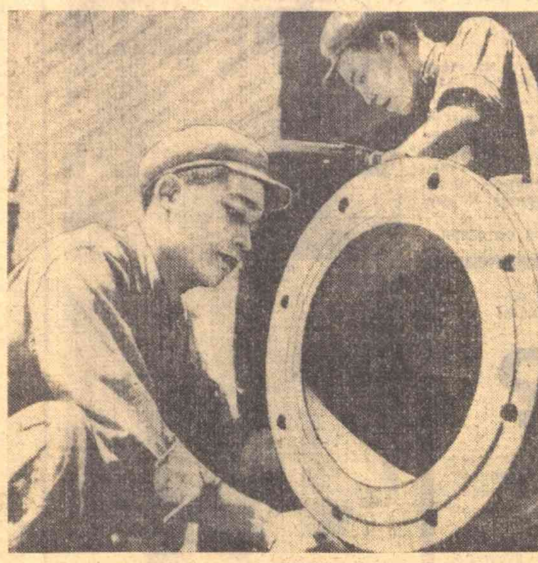

◆

Ветнам Демократик Республикасининг саноат меҳнаткашлари бомбардимончиларга қарамай ишни бир кун ҳам тўхтатмаяптилар. Яқинда Хайфондаги механика заводида қишлоқ хўжалиги учун сув насослари муддатидан олдин тайёрлаб берилди. Суратда: Хайфон механика заводининг монтажчилари.

ВНА—ТАСС фотоси.

◆

Венгриянинг шимолида Кэлдеган жойда уруғлик навларни ажратиш ва тозалаш бўйича 9 қаватли завод бинолари қад кўтарди. Корхона йил охиригача қишлоқ хўжалиги учун 600 вагон [illegible] сифатли дон ва ем-хашак экинлари уруғлигини тозалаб беради.

МТИ—ТАСС фотоси.

◆

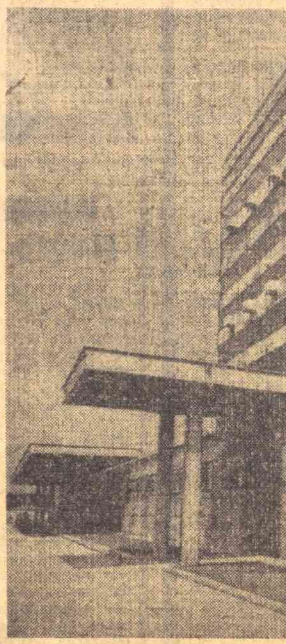

ЖАМОАТЧИЛИК ФИКРИ

ВАШИНГТОН, 4 октябрь. (ТАСС). Льюис Харрис томонидан жамоатчиликнинг фикрини билиш мақсадида яқинда ўтказилган сўроқ шуни кўрсатдики, Америка халқи президент Кеннеди ўлдирилганлиги хусусида Уоррен комиссияси чиқарган хулосадан қониқмади ва унинг асосий хулосаларига шубҳа билан қарамоқда.

Сўроқ қилинган ҳар беш кишидан уч киши комиссиянинг президент Кеннедини бир киши ўлдирган деган асосий хулосасини рад этади. «Одамлар бу қотиллик катта бир фитнанинг натижаси бўлди, деб ўйламоқдалар, — деб ёзади сўроқ автори, — лекин қотиллар кимнинг паноҳида иш тутганликларини улар айтиша олмайди». Сўроқ натижаларига қараганда, Уоррен комиссиясининг докладида Кеннеди ўлдирилишининг тафсилотларига доир фактларнинг ҳаммаси келтирилмаганлигига америкаликларнинг кўпчилиги аминдир. Харриснинг сўнгги сўроғи президентни Освальд ўлдирган деб ҳисобловчи кишилар тобора камайиб бораётганлигини ҳам кўрсатди.

ЛАОС ҲУКУМАТИНИНГ ҚАРОРИ

ПАРИЖ, 3 октябрь. (ТАСС). Франс пресс агентлигининг мухбири Вьетьяндан хабар беради: Лаос ҳукумати Лаос короли Саванг Ваттахана раислигида бўлиб ўтган мажлисида миллат мажлисини тарқатиб юбориш тўғрисида қарор қабул қилди. Миллат мажлиси аъзолари ҳукумат томонидан таклиф қилинган давлат бюджетини тасдиқлашдан бош тортганликлари ҳукуматнинг шундай қарор чиқаришига сабаб бўлган.

Миллат мажлисини тарқатиб юбориш тўғрисидаги қарор короллик кенгаши томонидан маъқулланиши лозим.

ПАРТИЯЛАР ҲАМКОРЛИГИ

ДОРУССАЛОМ, 4 октябрь. (ТАСС). Танганьиканинг Африка миллий иттифоқи партияси ва Бирлашган Араб Республикасининг Араб социалистик иттифоқи партияси шу икки партия ўртасида сиёсий соҳада ҳамкорлик ва мунтазам суратда фикр олишув тўғрисида бир битимга келдилар.

Танганьиканинг Африка миллий иттифоқи партияси қароргоҳи томонидан эълон қилинган баёнотда айтиладики, Бирлашган Араб Республикаси президенти Носир Танзанияда бўлган вақтида Араб социалистик иттифоқи партияси билан Танзаниянинг Африка миллий иттифоқи партияси вакиллари ўртасида учрашувлар бўлиб ўтди. Мазкур музокаралар вақтида икки партия доимий алоқани ва янада яхшироқ ҳамжиҳатликни қувватлаш мақсадида турли даражада бир-бирларига вакиллар юбориб турадилар. Ҳар иккала партия вакиллари бир-бирларининг съездлари ва конференцияларида иштирок этадилар.

Давлат заёми

ПАРИЖ, 4 октябрь. (ТАСС). Кеча Францияда жами 1,5 миллиард франклик ҳукумат заёми чиқарилди. Заёмни тарқатишдан тушган маблағ асосан транспорт, электростанциялар, шахталарни ускуналаш эҳтиёжларига ишлатилади.

Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши иш устида

СОФИЯ, Болгариянинг Варна шаҳрида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар сув хўжалиги органлари раҳбарларининг мажлиси тамом бўлди. Улар сув хўжалиги соҳасидаги илмий тадқиқот планларини координациялашга алоқадор проблемаларни муҳокама қилдилар, саноатдан чиқадиган ювинди сувларни тозалаш усуллари масаласини қараб чиқдилар.

Варнада Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар қишлоқ хўжалик авиацияси мутахассисларининг конференцияси ҳам тугади. Самолётлардан қишлоқ хўжалик ишларида фойдаланишга боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. (ТАСС).

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ XXI СЕССИЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК, 4 октябрь. (ТАСС махсус мухбири). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси XXI сессиясининг кеча кундузги ялпи мажлисида Ғарби-Жанубий Африка масаласини муҳокама қилиш давом этди. Миллатлар Иттифоқи 1920 йилда Англия ҳукуматига мандат берган эди. Англия ҳукумати ўша вақтда бу мандатни амалга оширишни Жанубий Африка Иттифоқига топширган эди. Жанубий Африка Республикаси ана шу мандатни ниқоб қилиб, бу мамлакатни аннекция қилди. Гаагадаги халқаро суд шу йил июль ойида Жанубий Африка Республикасининг Ғарби-Жанубий Африкага нисбатан бўлган «ҳуқуқи»ни тасдиқлади.

Ҳозирги вақтда Бош Ассамблея Африка ва Осиёдаги 52 мамлакатнинг қўшма резолюциясини қараб чиқмоқда. Бу резолюция Жанубий Африка Республикаси қўлидаги мандатни тортиб олишни, Ғарби-Жанубий Африкани Бирлашган Миллатлар Ташкилоти юрисдикциясига топширишни ва шундан кейин Ғарби-Жанубий Африкада сайлов ўтказиб, бу мамлакатнинг мустақиллигини қўлга киритишига тайёргарлик кўришни талаб қилади.

Социалистик давлатлар резолюцияни қўллаб-қувватладилар. Совет Иттифоқи вакили Н. Т. Федоренко Африка давлатлари ташкилоти Ғарби-Жанубий Африка тўғрисидаги масалани ҳал этишга жалб қилиниши лозим ва Ғарби-Жанубий Африка мандат бекор қилиниши биланоқ мустақилликка эришмоғи керак, деган фикрни билдирди.

Резолюция тўртинчи комитетда муҳокама қилинган вақтда Жанубий Африка Республикаси ва Португалия унга қарши овоз берди. Мустамлакачи давлатлар ва Африкадаги Малави мамлакати овоз беришда бетараф қолди.

Шундан кейин сўзга чиққан Сомали, Судан, Марказий Африка Республикаси ва Польша вакиллари мазкур резолюция лойиҳасини тамомила қўллаб-қувватладилар.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг кундузги мажлисида, Ирландия, Бразилия ва бошқа баъзи мамлакатларнинг вакиллари ҳам сўзга чиқдилар.

ЦИКЛОН ОҚИБАТЛАРИ

КАРАЧИ, 3 октябрь. (ТАСС). 1 октябрда Шарқий Покистонга ёпирилган жуда кучли циклон тўғрисидаги маълумотлар бу ерга келиб турибди. Ўн соат мобайнида тўфон қутуриб турди. Баландлиги 2,5 метр келадиган тўлқинлар соатига 130 километрдан ортиқ довул тезлигида Читтагонг шаҳрига ёпирилди. Шарқий Покистондаги аҳоли сони жиҳатидан иккинчи ўринда турувчи бу шаҳарда кўпгина уй-жой бинолари вайрон бўлди ва шикастланди, электр энергияси бериш тўхтаб қолди ва телефон алоқаси издан чиқди.

Даккада хабар беришларича, Бенгал қўлтиғида жойлашган ва аҳоли зич яшайдиган Сандвип ва Хатия ороллари айниқса кўп зарар кўрган. Довул бу ороллар устидан соатига 160 километр тезлик билан ўтган.

Расмий кишиларнинг айтган гапларига қараганда, Шарқий Покистоннинг соҳил районида ва оролларида уйларнинг 80 процентдан кўпроғи вайрон бўлган, чорванинг 60 процентга яқини ҳалок бўлган ва бутун ҳосил ювилиб кетган.

2 октябргача бўлган расмий маълумотларда бундай дейилади: Шарқий Покистонда 158 киши, шу жумладан соҳил районида 35 киши ва Сандвил оролида 123 киши ҳалок бўлди. Кўпгина ороллар ва соҳил яқинидаги территориялар билан шу вақтга қадар деярли ҳеч қандай алоқа йўқ. Фалокат рўй берган районга юборилган полиция ва ҳарбий бўлинмалар ҳозир қутқарув ишларини олиб боришмоқда. Ҳукумат зарар кўрган районларга ичимлик сув, озиқ-овқат, дори-дармон ва ёпилги юбормоқда.

Мусулмон руҳонийларининг 3-конференциясида

ҚОҲИРА, 4 октябрь (ТАСС). Қоҳирада мусулмон руҳонийларининг 3-конференцияси давом этмоқда. Бу конференцияда Осиё, Африка ва Европадаги 40 мамлакатнинг делегациялари қатнашмоқдалар. Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диния назорати президиумининг раиси З. Бобохонов Совет делегациясига бошчилик қилади.

Газеталарнинг хабар беришича, конференция ислом дини ва маданиятига таалуқли хилма-хил диний, сиёсий ва социал масалаларни муҳокама қилади.

Конференция Ислом пакти тузиш режаларини маъқулламаганлигини билдирди.

ТАНЗАНИЯДА САЙЛОВ

ДОРУССАЛОМ, 4 октябрь. (ТАСС). Танзания миллат мажлиси шу йил 4 декабрда ҳокимиятнинг маҳаллий органларига умумий сайловлар ўтказиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини қабул қилди. Қонун лойиҳаси сайловчилар ёшини 18 ёшдан 21 ёшгача оширишни кўзда тутади.

Тодор Живков совет олимлари делегациясини қабул қилди

СОФИЯ, 4 октябрь. (ТАСС). Болгария Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Тодор Живков СССР Фанлар Академиясининг президенти академик М. В. Келдиш бошчилигида Болгарияда меҳмон бўлиб турган совет олимлари делегациясини қабул қилди.

Учрашув вақтида, деб хабар беради Болгария телеграф агентлиги, Совет Иттифоқи ва Болгария Фанлар академияларининг ҳамкорлиги тўғрисида фикрлашиб олинди.

ОБ-ХАВО

Бугун кундузи Ўзбекистоннинг ҳамма районларида ҳаво булутли бўлиб турса-да, ёғингарчилик бўлмайди. Шарқ томондан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади. 20-25, жанубда 28 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда булут кам бўлиб, ёғингарчилик бўлмайди. Кечаси 7-9, кундузи 22-24 даража иссиқ бўлади.

Тошкент сейсмик станцияси хабар беради

Тошкент сейсмик станцияси аппаратлари 5 октябрда уч марта ер тебранганини қайд қилди. Бир марта 2 балл ва икки марта 2 баллдан кам даражада ер қимирлаган.

ФУТБОЛ

КОЛХОЗ СТАДИОНИДА ХАЛҚАРО МАТЧ

«Политотдел» колхозининг стадиони 4 октябрда Афғонистон, Совет Иттифоқи, Ўзбекистон давлат байроқлари билан безатилди. Шу куни қишлоқ футболчилари биринчи марта чет эл спортчиларини қабул қилдилар. Афғонистон студентларининг терма командаси «Политотдел» командасининг рақиби бўлди. Афғонистон командасининг кўпгина ўйинчилари мамлакат терма командаси составига киради.

«Политотдел» командасининг айниқса биринчи таймдаги устунлиги ўйин натижасига таъсир этди.

Меҳмонлар иккинчи таймда айниқса активлик кўрсатдилар. Улар «Политотдел» дарвозасига тез-тез хавф туғдириб турдилар. Майдон эгаларининг ҳимоячилари эса, ҳужумни қайтариш учун кўп куч-ғайрат сарфладилар. Ўйин 7:1 ҳисоби билан «Политотдел» фойдасига ҳал бўлди.

(ЎзТАГ).

ПЕШҚАДАМ ҲАМОН ПЕШҚАДАМ

Чемпионат пешқадамлари — Киев «Динамо» ва Армия марказий спорт клуби футболчиларининг кўпдан буён кутилган беллашуви ниҳоят бўлиб ўтди. Украиналик спортчилар ўз майдонида 4:0 ҳисоби билан армиячилар устидан дадил ғалаба қозондилар.

Ана шу ғалабадан кейин олтин медаллар даъвогарлари ўртасида йўқотган очколар бўйича узилиш яна беш очко кўпайди. Киевликлар 29 ўйиндан сўнг 47 очкога, армиячилар эса, 26 ўйиндан кейин 36 очкога эга.

Киевликлар деярли бутун матч давомида тинмай ҳужум қилиб, рақиблар дарвозасига турли масофадан тўп тепдилар. Армиячилар киевликларнинг ҳужумини фақат биринчи таймдагина тўхтатиб туришга муваффақ бўлдилар. Лекин ўйиннинг иккинчи ярмида Медвидь, Сабо бир мартадан, сўнгра эса, Бишевец икки марта, ҳаммаси бўлиб тўрт марта меҳмонларни ўйинни марказдан бошлашга мажбур этдилар.

Боку «Нефтяник» командаси футбол ўйинида сурункасига олти учрашувда ғолиб чиқди. Бу сафар у 5:0 ҳисоби билан Тошкент «Пахтакор» командасини ютди. Уч тўпни уларнинг ҳужумчиси Туаев уриб киритди.

Аммо «Кайрат» билан Ереван «Арарат» ўртасида Қозоғистон пойтахтида бўлиб ўтган матч қизиқарли бўлмади. 30 минг ишқибоз ҳар икки команданинг ўйинидан ҳафсаласи пир бўлди, учрашув арбитри Б. Соловьев (Москва) пассив ўйнаганликлари учун меҳмонларни бир неча марта огоҳлантиришга мажбур бўлди. Бироқ шунга қарамай, таблода 0:0 ҳисоби ўзгармади. Ленинград «Зенит» командаси билан Одесса «Черноморец», Армия спорт клуби (Ростов—Дон) «Динамо» (Москва) ҳамда «Динамо» (Минск) — «Крылья Советов» (Куйбишев) командалари ўртасидаги учрашувлар ҳам ана шундай натижа билан тугади. Москва темир йўлчилари ўз майдонида Тбилиси динамочиларига 0:3 ҳисоби билан ютқаздилар. (ТАСС).

Футбол бўйича мамлакат чемпионатининг жадвали
5 октябргача бўлган аҳвол

	У	Ю	Т	О
1. «Динамо» (К)	29	19	57-12	47
2. ЦСКА	26	15	54-34	36
3. «Торпедо» (М)	29	14	46-28	36
4. «Нефтяник»	29	14	46-23	35
5. СКА (Р)	28	15	42-38	34
6. «Динамо—(ТБ)	28	10	36-26	30
7. «Пахтакор»	27	8	25-23	30
8. «Динамо» (МН)	29	10	32-30	30
9. «Спартак»	24	11	33-28	29
10. «Кайрат»	27	10	24-27	28
11. «Динамо» (М)	28	9	35-31	27
12. Зенит»	30	10	32-44	27
13. «Шахтер»	26	11	26-30	26
14. «Черноморец»	28	7	24-30	25
15. «Арарат»	28	6	18-41	22
16. «Торпедо» (КТ)	28	7	34-52	19
17. «Крылья Советов»	28	3	17-36	19
18. «Локомотив»	28	6	22-42	16
19. «СКА (ОД)	28	1	13-41	12

Редактор ўринбосари **Х. ЕДГОРОВ.**

◆ РЕКЛАМА ● ВА ● ЭЪЛОНЛАР ◆

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт («Зангори кема» капитанлари учун). 9.30 — Кичик концерт. 9.45 — Халқаро темада (тож.). 10.10 — Глинка. «Патетик трио». 10.30 — Концерт. 10.55 — Медицина темасида. 11.10 — «Тайёр маҳсулотлар майдонида» (репортаж). 11.25 — Фортепьяно пьесалари. 12.15 — Ўзбек операларидан парчалар. 12.50 — Молдавия радиоси эшиттириши (рус.). 13.30 — Қўшиқлар. 16.15 — Ўзбекистон ССР халқ артисти Л. Саримсоқова куйлайди. 18.10 — Олтин дала куйлари. 18.30 — Камер куйлар. 19.20 — Татар куйлари. 20.00 — «Ўсмир заводга келди» (рус.). 20.25 — Қурувчилар учун (эшиттириш ва концерт). 20.45 — «Социалистик интернационализм амалда» (суҳбат). 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.00 — ГДР ташкил топган кун. 22.10 — Концерт (пахта теримида қатнашувчи шаҳарликлар учун). 22.40 — Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарлари (рус.). 23.20— Қўшиқлар. 23.45 —Даргомижский. «Русалка» операси (охири).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар.** 18.20 — **Уйлаб топ** (кичкинтойлар учун). 18.50 — **Экран янгиликлари.**

Ўзбек тилида: 19.50 — **Телевизион янгиликлар.** 20.05 — **Қурувчилар учун** (эшиттириш ва концерт). 21.05 — Миртемир. **Инсон мадҳи.** 21.25 — **Сиҳат-саломатлик** (илмий-оммабоп программа).

Рус тилида: 22.25 — **Эшиттиришлар программаси.** 22.30 — **Вернер Хольт саргузаштлари** (бадиий фильмининг 1-серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Машенька ва айиқ** (болалар учун қўғирчоқ фильм). 17.25 — **Минскдаги уй. Суҳбатнинг бошланиши** (ҳужжатли фильмлар). 17.55 — **Китоб оламида.**

Ўзбек тилида: 18.15 — **Никита ва дўстлари** (болалар учун). 18.35 — **Аланга ва шон-шуҳрат** (ҳужжатли фильм). 19.25 — **Партия солдати** (телеочерк). 19.50 — **Тошкент янгиликлари.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/X да **Риголетто,** 7/X да **Ҳамза.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/X да **Мирзо Улуғбек,** 7/X да **Уғирланган умр.**

ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ КОМБИНАТИГА

прораб, слесарлар, электросваркачилар, ғишт терувчилар, керамика трубалари, қоплама ва метлах плиткалари тайёрлайдиган ишчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Шота Руставели кўчаси, 2-проезд, 2-уй.

СССР ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК МИНИСТРЛИГИ
ўз қарамоғидаги илмий текшириш институтлари бўйича
ҚАТНАБ УҚИЙДИГАН ВА СИРТҚИ

АСПИРАНТУРАГА

1967 йил учун

қабул қилади

Ленин орденли Бутуниттифоқ пахтачилик илмий текшириш институти (СоюзНИХИ)да: биохимия, микробиология, ўсимликлар физиологияси, мелиорация ва суғориладиган деҳқончилик, умумий деҳқончилик, ўсимликшунослик (пахтачилик), агро-тупроқшунослик, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш экономикаси, планлаштириш ва ташкил қилиш ихтисосларига.

Урта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий текшириш институти (САНИИЗР)да: энтомология, фитопатология, ўсимликлар физиологияси (фақат қатнаб) ихтисосларига.

Аризалар 1966 йил 1 декабргача қабул қилинади. Кириш имтиҳонлари 10 декабрдан 1967 йил 10 январгача ўтказилади.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб берилади: дипломнинг нотариус тасдиқлаган копияси (иловаси билан), кадрларни ҳисобга олиш варақаси (2 та фотокарточка билан), таржимаи ҳол, жамоат-ишлаб чиқариш характеристикаси, меҳнат дафтарчасининг копияси, илмий асарлари (ёки танлаган ихтисоси бўйича реферат).

Ҳужжатларни тақдим қилиш ва зарур маълумотларни сўраш учун адрес:

Тошкент область, Оққовоқ почта бўлими, СоюзНИХИ;

Тошкент шаҳар, 3-Носиров тупик, 20-уй, САНИИЗР.

ЭКСПЕРИМЕНТАЛ-МЕХАНИКА ЗАВОДИГА

металл конструкцияларни йиғувчи слесарлар, электросваркачилар, токарлар, электромонтёрлар, юкчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи ишбай асосида тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Заводская кўчаси, 47-уй, кадрлар бўлими (6, 51-автобуснинг «Карборунд заводи» остановкаси).

ҚЎҚОН ПАЙПОҚ-ЙИГИРУВ КОМБИНАТИГА

бош бухгалтер

КЕРАК

Квартира билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Қўқон шаҳар, Куйбишев кўчаси, 15-уй.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА КЎЧАСИ № 26. Редактор— В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши—В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик—В37604. Адабиёт ва санъат— В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари— В34451. Маҳаллий ахборот— В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ 228. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. 08781.